

## **Absurdități la minut**

**Anthony de Mello**

### **Notă din partea editorului original**

Publicăm astăzi ultima lucrare postumă a lui Tony de Mello, ABSURDITĂȚI LA MINUT.

În realitate, el a scris această carte după *Înțelepciune la minut* și înainte de *Rugăciunea broaștei*. A trimis manuscrisul la editură, cu indicația de a fi publicat cât mai curând. Manuscrisul arăta exact așa cum îl publicăm noi astăzi: fără titluri și fără cuprins. Textul era tipărit, cu excepția micului comentariu la prima povestire, care era scris de mână. Eram pe punctul de a publica lucrarea, când am primit o notă de la el, la sfârșitul anului 1986: „Scriu acum o altă carte, care se va numi *Rugăciunea broaștei* și care trebuie să apară înainte de *Absurdități la minut*. Vă rog, trimiteți-mi înapoi manuscrisul”.

În primele luni ale anului 1987, Tony a lucrat continuu la *Rugăciunea broaștei*. Dorea să termine manuscrisul înainte de plecarea lui la New York de la sfârșitul lui mai. Am discutat despre formatul cărții timp de câteva ore. După ce a terminat lucrarea, l-am întrebat pe Tony ce se întâmplă cu manuscrisul intitulat *Absurdități la minut*. Mi-a spus că este gata și că o să mi-l trimită de îndată ce se va întoarce din America. Urma să înceapă apoi lucrul la cartea despre Meditații.

Pe la orele 6.00 seara, i-am urat drum bun și am plecat să prind trenul de înapoiere, către Gujarat. Două ore mai târziu, a plecat și el la aeroport. A murit la Universitatea Fordham, în prima noapte a vizitei sale la New York, la data de 1 iunie 1987.

Nu ar fi crezut niciodată că se va întoarce atât de curând. Corpul lui a sosit în țară în dimineața zilei de 13 iunie și a fost înmormântat în aceeași seară în cimitirul Bisericii Sf. Petru din Bandra, acolo unde fusese botezat.

Între hârtiile lui s-au găsit trei manuscrise:

1. ABSURDITĂȚI LA MINUT, despre care ne-a spus că este „gata de tipar”, dar care nu avea titluri și cuprins. Oare intenționa să le adauge? Nu vom ști niciodată, dar este de bănuț că nu, de vreme ce mi-a spus că manuscrisul este „gata de tipar”.

2. Un manuscris cu Conferințele din Izolare, și el gata de tipar. Deși nu mi-a pomenit niciodată de această carte, am publicat-o sub numele: *Contactul cu Dumnezeu: Conferințe din Izolare*.

3. Manuscrisul neterminat al cărții despre Meditații, pe care intenționa să-l termine după întoarcerea lui din America și pe care l-am publicat exact așa cum ni l-a lăsat, sub titlul *Chemarea iubirii*.

Astăzi publicăm ultima lui carte, ABSURDITĂȚI LA MINUT, cea care ar fi trebuit publicată după *Rugăciunea broaștei*. O publicăm exact așa cum ne-a lăsat-o, fără titluri și fără cuprins, numai povestirile, una după alta, în ordinea în care le-a scris.

- *Omul spune prostii, a afirmat vizitatorul după ce l-a auzit vorbind pe Maestru.*

*Discipolul i-a răspuns:*

- *Și tu ai spune prostii dacă ai fi nevoit să vorbești despre Inexprimabil.*

***Cu litere de mână:***

***Când vizitatorul i-a relatat Maestrului părerea sa, acesta i-a răspuns:***

***- Toată lumea spune prostii. Penibili sunt doar cei care o fac la modul solemn (care se iau în serios).***

Maestrul din aceste povestioare nu se referă la o persoană anume. El poate fi în egală măsură un *guru* hindus, un *roshi* zen, un înțelept taoist, un rabin evreu, un călugăr creștin sau un mistic sufit. El poate fi deopotrivă Lao Tse, Socrate, Buddha, Iisus, Zarathustra sau Mohamed. Învățăturile sale sunt la fel de valabile în secolul XX cum erau în secolul VII î.Ch. Ele nu aparțin mai mult Occidentului decât Orientului, sau invers. Contează oare cu adevărat toate aceste antecedente istorice? La urma urmei, istoria nu reprezintă altceva decât o înregistrare a aparențelor, în nici un caz Realitatea. Ea este o înșiruire a doctrinelor, nicidecum Tăcerea.

Orice anecdotă veți alege dintre cele care urmează, citirea ei nu va dura mai mult de un minut. Limbajul Maestrului vi se va părea de multe ori ironic, exasperant, chiar absurd, câteodată. Aceasta, vai!, nu este o carte ușoară. Ea nu a fost scrisă pentru a instrui, ci pentru a Trezi. În paginile ei (dar nu în cuvintele tipărite, nici măcar în povestioarele ca atare, ci în spiritul ei, în atmosfera pe care o creează) este ascunsă o Înțelepciune care nu poate fi tradusă în cuvinte omenești. Pe măsură ce veți citi paginile tipărite și vă veți lupta cu limbajul criptic al Maestrului, este posibil să experimentați fără să vă dați seama Învățătura Secretă care se ascunde în spatele acelui limbaj, fiind astfel Treziți, transformați. Acesta este înțelesul Înțelepciunii: acela de a fi transformat fără nici cel mai mic efort din partea dumneavoastră; de a fi transformat – credeți sau nu – prin simpla trezire la realitatea de dincolo de cuvinte, care nu poate fi nici măcar atinsă de cuvinte.

Dacă veți trăi fericirea de a fi astfel Trezit, veți înțelege pe loc de ce adevăratul limbaj al Realității este cel care nu poate fi rostit, la fel cum adevărata acțiune este cea care nu este făcută, iar adevărata transformare este cea care nu presupune eforturi.

Atenție:

Citiți aceste povestiri în doze mici – câte una sau două o dată. O supradoză le va diminua puterea.

Pag. 1

Discipolul s-a adresat vizitatorului:

- Te avertizez că nu vei înțelege nimic din ceea ce va spune Maestrul dacă nu te vei afla în dispoziția sufletească adecvată.

- Și care este această dispoziție?

- Aceea a unui student dornic să învețe o limbă străină. Cuvintele pe care le rostește Maestrul îți vor fi familiare, dar nu te lăsa înșelat; semnificația lor este complet străină.

Pag. 2

Maestrul putea să fie foarte critic atunci când considera că este cazul.

Era însă imposibil să te superi pe el, chiar dacă te muștra cu asprime. Întrebat cum reușește acest lucru, el a răspuns:

- Depinde cum procedezi. Ființele umane sunt ca niște flori; ele se deschid și sunt receptive la roua care cade asupra lor, dar resping ploaia violentă.

#### Pag. 3

- Dacă doriți să vă descoperiți defectele, le-a spus într-o zi Maestrul discipolilor, observați ce anume vă irită la cei din jur.

El a povestit cum soția sa a pus odată o cutie de bomboane pe un raft al dulapului din bucătărie, dar numai o oră mai târziu, a constatat că aceasta era deja mai ușoară. O parte din bomboane dispăruseră. Ea le-a găsit imediat, învelite în hârtie, în sacul cu lucruri al noii bucătărese. Nedorind să provoace o scenă, buna femeie a preferat să ia înapoi bomboanele și să le pună în altă parte, departe de orice tentație.

După cină, bucătăreasa și-a anunțat demisia, chiar în seara respectivă.

- De ce? Ce s-a întâmplat? a întrebat Maestrul.
- Nu vreau să lucrez pentru oameni care fură înapoi, a fost răspunsul ei sfidător.

#### Pag. 4

A doua zi, Maestrul a continuat cu povestea hoțului care a găsit pe ușa seifului pe care tocmai se pregătea să o arunce în aer următorul afiș: „Te rog, nu folosi dinamită. Seiful nu este încuiat. Tot ce ai de făcut este să întorci mânerul”.

Când a apăsat însă pe mâner, peste el a căzut un sac cu nisip, toate luminile s-au aprins și în cartier au început să răsunе sirenele.

Când Maestrul l-a vizitat pe hoț la închisoare, acesta i s-a plâns cu amărăciune:

- Ce încredere să mai am de acum înainte în altă persoană?

#### Pag. 5

Când un oaspete s-a oferit să spele vasele după cină, Maestrul l-a întrebat:

- Ești sigur că știi cum să speli vasele?

Omul a protestat, afirmând că a făcut așa ceva toată viața. Maestrul i-a ripostat:

- Nu aveam nici o îndoială că poți să cureți vasele. Mă îndoiam doar că știi să le speli.

Mai târziu, el le-a explicat discipolilor săi:

- Există două feluri de a spăla vasele. Unul constă în a le spăla pentru a le curăța; celălalt în a le spăla numai de dragul de a le spăla.

Discipolii tot nu au înțeles, așa că el a continuat cu explicațiile:

- Prima acțiune este moartă, căci în timp ce corpul spală vasele, mintea sa este fixată asupra obiectivului de a le curăța. Cea de-a doua acțiune este vie, căci mintea se află exact acolo unde este corpul.

Pag. 6

- Iluminarea, a spus Maestrul, înseamnă să știi exact unde te afli, în fiecare moment, lucru care nu este deloc ușor!

Ca să exemplifice, el a dat drept pildă pe un prieten al său, extrem de popular, care, deși depășise vârsta de 80 de ani, era încă invitat la o sumedenie de petreceri. Odată, l-a localizat la una din aceste petreceri și l-a întrebat la câte fusese în seara respectivă.

- La șase, a răspuns bătrânul domn, fără să-și ia ochii din carnețelul în care și-i fixase.

- Ce faci? Te uiți să vezi unde o să mergi în continuare? l-a întrebat el.

- Nu, a răspuns dinamicul personaj. Mă uit să văd unde mă aflu acum.

Pag. 7

Maestrul făcea alergie la ideologii.

- În orice război al ideilor, obișnuia el să spună, pierderile colaterale sunt oamenii obișnuiți.

Mai târziu, el a explicat:

- Oamenii ucid pentru bani sau pentru putere. Dar cei mai cumpliți criminali sunt cei care ucid pentru ideile lor.

Pag. 8

La o conferință, Maestrul a spus:

- Geniul unui compozitor poate fi găsit în notele muzicii sale, dar analiza notelor nu îi va revela geniul. Măreția unui poet este oferită de cuvintele sale, dar studiul cuvintelor nu va dezvălui nimănui sursa inspirației sale. Dumnezeu se revelează pe sine în creație, dar cercetând creația - oricât de minuțios -, nu îl veți găsi pe Dumnezeu mai mult decât ați putea găsi sufletul cercetând trupul.

Au urmat apoi întrebările. Cineva din sală a întrebat:

- Atunci, cum îl putem găsi pe Dumnezeu?

- Privind creația, nu analizând-o.

- Și cum trebuie să o privim?

- La fel ca țăranul care a încercat să vadă frumusețea apusului de soare, de care auzise atâtea, dar nu a descoperit decât soarele, niște nori, cerul și orizontul pământului, până când și-a dat seama că frumusețea nu este un „lucru”, ci un mod special de a privi. Degeaba îl veți căuta pe Dumnezeu, dacă nu veți înțelege că el nu poate fi văzut la fel ca un „lucru”. Pentru a-l vedea, este nevoie de un mod special de a privi, la fel ca cel al copiilor mici, a căror privire nu este distorsionată de doctrine și de convingeri prefabricate.

Pag. 9

Tatăl uneia dintre femeile-discipol a intrat ca o furtună în camera în care Maestrul își ținea conferința.

Ignorându-i ce desăvârșire pe cei prezenți, el a strigat la fiica sa:

- Ți-ai abandonat studiile la universitate ca să stai la picioarele acestui prost! Ce te-a învățat el?

Fata s-a ridicat calmă, și-a luat tatăl de mână, l-a scos afară și i-a spus:

- Traiul alături de el m-a învățat ceea ce nici o universitate nu ar fi putut să facă: să nu mă mai tem de tine și să nu mă mai simt stânjenită de comportamentul tău dizgrațios.

Pag. 10

- De ce avem nevoie pentru a cunoaște iluminarea? au întrebat discipolii.

- Trebuie să descoperiți ce anume poate cădea în apă fără să facă nici un val, ce anume se poate mișca printre copaci fără a scoate nici un sunet, ce anume poate călca pe un câmp fără a tulbura nici măcar un fir de iarbă.

După ce s-au gândit săptămâni la rând la cuvintele maestrului, discipolii s-au întors și l-au întrebat, nedumeriți:

- Care este acel lucru?
- Lucru? a sărit ca ars Maestrul. Dar nu este deloc un lucru!
- Atunci, este vorba de nimic?
- Ați putea spune și așa.
- Atunci cum putem să-l căutăm?
- V-am spus eu să-l căutați? El poate fi descoperit, dar nu poate fi căutat. Insistați și veți găsi!

Pag. 11

La o masă de gală, Maestrul a auzit o actriță ținând un veritabil discurs despre horoscop.

El s-a aplecat către ea și i-a spus:

- Nu credeți în astrologie, nu-i așa?
- Ei bine, a răspuns ea, eu cred în toate câte puțin.

Pag. 12

Cineva l-a întrebat pe Maestru dacă el crede în noroc.

- Evident, a răspuns el, cu un zâmbet în colțul ochilor. Cum altfel ne-am putea explica succesul celor pe care nu-i simpatizăm?

Pag. 13

Maestrul era necruțător cu cei care se complăceau în autocompătimire și resentimente.

- Faptul că cineva a greșit față de tine nu ar însemna nimic, obișnuia să spună el, dacă nu ai insista atât să-ți amintești acest lucru.

Pag. 14

Maestrul a povestit odată cazul unei femei care a făcut plângere la poliție pe motiv că a fost violată:

- Descrieți-l pe bărbat, i-a spus polițistul.
- Ei bine, mai întâi de toate trebuie să precizez că era un idiot!
- Un idiot, doamnă?
- Da. Habar n-avea să facă dragoste, așa că a trebuit să-l învăț!

Discipolii s-au amuzat la început, dar au redevenit serioși când Maestrul a continuat:

- Ori de câte ori sunteți insultați, încercați să vedeți în ce fel puteți să-l ajutați pe cel care vă insultă.

Acest îndemn a stârnit o furtună de proteste, așa că Maestrul a adăugat:

- Credeți că vă poate insulta cineva dacă voi refuzați să vă simțiți insultați?

Pag. 15

Întrebat cum trebuie folosită Scriptura, Maestrul a povestit de perioada când era profesor de școală și le-a pus elevilor următoarea întrebare:

- Cum puteți stabili înălțimea unei clădiri cu ajutorul unui barometru aneroid?

Un elev isteț a răspuns:

- Aș putea coborî barometrul atârnat de o sfoară, măsurând apoi sfoara.

„Inteligent, deși ignorant”, a fost comentariul sec al Maestrului.

După care a adăugat:

- La fel de inteligenți, dar și de ignoranți, sunt cei care își storc creierii pentru a înțelege Scriptura, care poate fi la fel de ușor înțeleasă de creier cum poate fi apusul soarelui pe mare sau murmurul vântului nopții prin frunzișul copacilor.

Pag. 16

- Oamenii nu doresc să renunțe la gelozie și anxietate, la resentimente și vinovăție, căci aceste emoții negative le dau sentimentul că trăiesc, că sunt vii, a spus Maestrul.

Iată cum a ilustrat el această idee:

Poștașul local a luat-o pe scurtătură cu bicicleta, direct pe o pajiște. Pe la jumătatea distanței, el a fost reperat de un taur, care a început să-l urmărească. Bietul om de-abia a reușit să ajungă până la gardul despărțitor.

- Aproape că te-a înhățat, nu-i așa? i-a spus Maestrul, care urmărise întreaga scenă.

- Mda, a răspuns pufnind omul, aproape că mă înhață de fiecare dată!

Pag. 17

Un om de știință a venit să protesteze, susținând că disprețul Maestrului față de concepte, prin comparație cu „cunoașterea neconceptuală”, era o nedreptate făcută științei.

Maestrul a început să-i explice că, de fapt, el era un prieten al științei:

- Sper că cunoașterea ta în ceea ce o privește pe soția ta depășește stadiul cunoașterii conceptuale a științei! i-a spus el, ca un argument suprem.

Mai târziu, când s-a adresat discipolilor săi, el a fost încă și mai vehement:

- Conceptele definesc. A defini înseamnă a distruge. Conceptele disecă Realitatea, și nu poți diseca decât ceva ce ai ucis.

- Înseamnă că toate aceste concepte sunt complet inutile?

- Nu. Disecați un trandafir și veți obține informații extrem de valoroase despre trandafir, dar nici un fel de cunoaștere reală. Puteți deveni un savant și veți deține o cantitate uriașă de informații despre Realitate, dar nu o veți cunoaște deloc.

Pag. 18

Maestrul susținea că lumea pe care o percep majoritatea oamenilor nu este lumea Realității, ci o lume pe care și-o creează ei înșiși.

Când un erudit a încercat să-l contrazică, Maestrul a luat două bețe și le-a așezat pe podea sub forma literei T, după care l-a întrebat:

- Ce vezi aici?

- Litera T, a răspuns savantul.

- Exact ceea ce credeam. În Realitate nu există așa ceva, o literă T. Aceasta reprezintă un simbol care există doar în mintea ta. Aici se află doar două crengi rupte, în formă de bețe.

Pag. 19

- Atunci când vorbiți despre Realitate, a spus Maestrul, voi încercați să exprimați în cuvinte Inexprimabilul. De aceea, este normal ca spusele voastre să fie interpretate greșit. Din acest motiv, oamenii care citesc Scripturile devin stupizi și cruzi, căci ei nu urmează ceea ce le spune bunul simț, ci ceea ce cred ei despre Scripturi.

Pentru a ilustra cele spuse, Maestrul a citat următoarea parabolă:

- Fierarul satului a găsit un ucenic dornic să muncească din greu pentru un salariu foarte mic. Fierarul a început imediat să-l instruiască pe băiat: „După ce scot fierul încins din foc, îl așez imediat pe nicovală. Când vezi că dau din cap, lovește-l cu ciocanul”. Ucenicul a făcut exact *ceea ce înțelesese* el că i s-a spus. A doua zi, el era noul fierar al satului.

Pag. 20

Maestrul s-a adresat astfel unui discipol care se temea de moarte să nu facă greșeli:

- Cei care nu fac greșeli fac în realitate cea mai mare dintre greșeli: ei nu încearcă nimic nou.

Pag. 21

- Spune-mi, l-a întrebat ateul, există într-adevăr un Dumnezeu?
- Dacă vrei să fiu absolut cinstit cu tine, i-a răspuns Maestrul, aş prefera să nu-ţi răspund.

Mai târziu, discipolii l-au întrebat de ce nu a dorit să răspundă.

- Pentru că este imposibil să răspunzi la această întrebare, a spus Maestrul.

- Aşadar, eşti ateu?
- Bineînţeles că nu. Ateii fac greşeala să nege acel ceva despre care nu se poate spune nimic.

După o pauză, menită aprofundării ideii enunţate, Maestrul a adăugat:

- Cât despre teişti, aceştia fac greşeala să afirme acelaşi lucru.

Pag. 22

- Care este secretul seninătăţii tale?
- Cooperarea de bunăvoie cu ceea ce este inevitabil, a răspuns Maestrul.

Pag. 23

Maestrul şi unul din discipolii săi s-au întâlnit cu un orb aflat la marginea drumului, cerşind. Maestrul i-a spus discipolului:

- Dă-i omului un ban.

Discipolul a aruncat o monedă în pălăria cerşetorului. Maestrul i s-a adresat din nou:

- Ar fi trebuit să-ţi duci mâna la pălărie, în semn de respect.
- De ce? a întrebat discipolul.
- Aşa ar trebui să procedeze oricine care dăruieşte o monedă.
- Bine, dar omul era orb.
- Nu poţi şti niciodată, a chicotit Maestrul. Ar fi putut fi un şarlatan.

Pag. 24

Mânăstirea devenea din ce în ce mai aglomerată, aşa că era necesară o nouă clădire. Un negustor bogat a scris un cec de un milion de dolari şi l-a plasat în faţa Maestrului. Acesta l-a ridicat şi a spus:

- Foarte bine, îl voi accepta.

Negustorul nu s-a simțit foarte satisfăcut. Era o sumă foarte mare de bani, iar Maestrul nici măcar nu i-a mulțumit.

- Este un cec de un milion de dolari, i-a spus el.
- Da, așa am citit și eu.
- Chiar dacă eu sunt un om bogat, un milion de dolari tot este o sumă foarte mare.
- Dorești să-ți mulțumesc pentru acest lucru?
- Cred că ar trebui să o faci.
- De ce ar trebui? După părerea mea, cel care dăruiește ar trebui să fie recunoscător, a afirmat Maestrul.

Pag. 25

Atitudinea Maestrului față de serviciile sociale era foarte greu de înțeles. Erau momente când era într-un tot în favoarea ei. Alteori, părea absolut indiferent.

Explicațiile pe care le dădea uneori pentru această schimbare de opinie erau la fel de enigmatice. El spunea:

- Cine dorește să facă bine trebuie să bată la poartă.
- Pentru cel care iubește, poarta este întotdeauna deschisă.

Pag. 26

Turistul:

- Oamenii din țara ta sunt săraci, dar nu par deloc preocupați.

Maestrul:

- Asta pentru că nu se uită niciodată la ceas.

Pag. 27

Un discipol a fost nevoit să se întoarcă în grabă acasă, după ce a aflat că un incendiu i-a ars casa.

Era un om în vârstă, și toată lumea l-a compătimit, după ce s-a întors. Numai Maestrul i-a spus sec:

- În acest fel, moartea îți va părea mai ușoară.

Pag. 28

- Omul iluminat, a spus Maestrul, este cel care înțelege că tot ce există în lume este perfect exact așa cum este.
- Ce ne poți spune atunci despre grădinar? l-a întrebat cineva. Și el este perfect?

Grădinarul mânăstirii era cocoșat.

- Pentru menirea sa în această viață, a răspuns Maestrul, grădinarul este un cocoșat perfect.

Pag. 29

Ideea că tot ce există în lume este perfect așa cum este îi depășea pe discipoli. De aceea, Maestrul a fost nevoit să o exprime mai pe înțelesul lor:

- Dumnezeu țese un desen perfect cu firele vieților noastre, inclusiv cu păcatele noastre. Motivul pentru care noi nu-l putem vedea ca atare este faptul că noi privim țesătura pe dos.

După care a adăugat, mai succint:

- Ceea ce unii oameni consideră că este doar o piatră strălucitoare, bijutierul recunoaște ca fiind un diamant.

Pag. 30

Discipolii s-au agitat foarte tare când au văzut că învățăturile Maestrului lor sunt ridiculizate într-o revistă națională.

Singurul care a rămas imperturbabil a fost Maestrul.

- Credeți că poate exista vreun adevăr, le-a spus el, de care să nu se râdă?

Pag. 31

În tinerețe, Maestrul fusese un activist politic și condusese un marș de protest împotriva guvernului. Mii de oameni și-au părăsit căminele și slujbele ca să-l urmeze.

Nici nu a început bine marșul, când el a anulat totul.

- Pur și simplu nu poți face așa ceva. Marșul a fost planificat de luni de zile și oamenii au făcut mari sacrificii ca să participe la el. Vei fi acuzat de neseriozitate, i-au strigat colaboratorii săi agitați.

Dar Maestrul a rămas de neclintit.

- Eu nu m-am angajat să fiu serios, a spus el, ci să urmez Adevărul.

Pag. 32

Maestrul le-a explicat discipolilor că unul din motivele pentru care oamenii sunt atât de nefericiți este convingerea lor că nimic nu poate fi schimbat.

El le-a redat cu plăcere, pentru a nu știu câta oară, povestea omului care s-a dus la vânzător și i-a spus:

- Radioul pe care mi l-ai vândut are un sunet excelent, dar aș prefera să-l schimb pentru unul care are programe mai bune.

Pag. 33

- Ce anume cauți?

- Pacea, a răspuns vizitatorul.

- Celor care nu doresc decât să-și protejeze egoul, adevărata Pace nu le aduce decât tulburări.

Unui grup de oameni religioși care au venit să i se închine și să îi ceară binecuvântarea, el le-a spus, cu un zâmbet ștrengăresc:

- Fie ca pacea lui Dumnezeu să vă tulbure întotdeauna!

Pag. 34

Întors din călătorie, Maestrul le-a povestit discipolilor o experiență care i se părea o parabolă foarte bună a vieții:

Într-o scurtă oprire, el a intrat într-un restaurant ce părea curățel. Înăuntru se serveau supe delicioase, curri-uri fierbinți și tot felul de mâncăruri tentante.

A comandat o supă.

- Ești din cei care au coborât din autobuz? a întrebat patroana.

Maestrul a dat afirmativ din cap.

- În cazul acesta, nu primești supă.
- Poate niște curri fierbinte, cu orez? a cerut el, uimit la culme.
- În nici un caz, dacă ești dintre cei care au coborât din autobuz. Poți servi un sandvici. Mi-a luat toată dimineața ca să le pregătesc, iar tu și așa nu ai mai mult de zece minute la dispoziție. Nu am să-ți servesc mâncare gătită, pe care nu ai timp să o savurezi cu adevărat.

Pag. 35

Maestrul nu avea deloc o exprimare rigidă. Cuvintele sale erau însoțite de regulă de hohote de râs, spre disperarea celor care preferau să afișeze o mare solemnitate în legătură cu spiritualitatea lor, dar și cu ei înșiși.

Un vizitator deziluzionat a spus:

- Acel om este un clown.
- Nici vorbă, i-a răspuns un discipol. Nu ai înțeles nimic: clownul te face să râzi de el, în timp ce Maestrul te face să râzi de tine însuși.

Pag. 36

- Cum poate învăța cineva să aibă încredere în Providență?
- A avea încredere în Providență, a răspuns Maestrul, este ca și cum ai intra într-un restaurant scump fără un ban în buzunar și ai comanda zeci de stridii în speranța că vei găsi într-una din ele o perlă cu care să-ți plătești consumația.

Pag. 37

Discipolii erau scandalizați că Maestrul lor avea un respect atât de mic pentru adorarea lui Dumnezeu.

- Cine își găsește un obiect al venerației sale, le-a spus el, nu face altceva decât să se lase distras de la unicul lucru care contează cu adevărat: luciditatea care conduce la iubire.

Ca să se justifice, el le-a vorbit despre acei oameni care strigă tot timpul: „Doamne! Doamne!”, dar care sunt absolut inconștienți de tot răul pe care îl fac.

Într-o zi, Maestrul i-a oferit unui vizitator plin de respect o banană. Acesta s-a simțit atât de copleșit încât nici nu știa ce să facă cu ea.

Când discipolii i-au povestit ce se întâmplă, Maestrul a strigat:

- Spuneți-i tembelului s-o mănânce!

Pag. 38

Un discipol admis recent la mănăstire i-a spus unuia mai vechi:

- De ce mi se pare că nu am aproape nimic de câștigat, deși trăiesc lângă Maestru?

- Poate pentru că ai venit să înveți despre spiritualitate...
- Dar tu, pentru ce ai venit?
- Ca să văd cum își leagă curelele de la sandale!

Pag. 39

Era o bucurie să-l privești pe Maestru cum realizează cele mai simple acțiuni: cum merge sau cum stă, cum bea o ceașcă de ceai sau cum alungă o muscă. Era o stare de grație în tot ce făcea, care demonstra că se află în armonie cu natura, ca și cum acțiunile lui nu ar fi fost realizate de el, ci direct de către univers.

Odată, când a primit un pachet, discipolii au asistat uluiți la felul în care a desfăcut cu grație sfoara, apoi hârtia, și a ridicat conținutul pachetului ca și cum ar fi ridicat la piept un copilăș.

Pag. 40

O femeie religioasă i-a spus Maestrului că în dimineața aceea a fost la spovedanie.

- Nu mi te pot imagina comițând vreun păcat grav, i-a spus Maestrul. Ce anume ai mărturisit?

- Ei bine, am fost prea leneșă ca să mă duc la slujbă într-o duminică, iar o dată l-am înjurat pe grădinar. Altădată, am dat-o afară din casă pe soacră-mea timp de o săptămână întreagă.

- Bine, dar asta s-a întâmplat acum cinci ani, nu-i așa? Sunt convins că de atunci ai mai fost la spovedanie.

- E adevărat, dar mă confesez de fiecare dată. Îmi place să-mi aduc aminte de această faptă.

Pag. 41

- Într-o zi, vei înțelege că deții deja ceea ce cauți, i-a spus Maestrul unui discipol plin de ardoare.

- Atunci de ce nu înțeleg acest lucru?
- Pentru că încerci să înțelegi.
- Asta înseamnă că nu mai trebuie să fac nici un efort?
- Dacă te vei relaxa și vei acorda acestui proces timpul necesar, ți se va revela de la sine.

Pag. 42

Celor care practicaau diferite virtuți pentru a obține favoruri din partea lui Dumnezeu, Maestrul obișnuia să le spună următoarea parabolă:

O mare mulțime de oameni lua odată parte la un concurs sponsorizat de un producător de săpun, la care marele premiu era un Cadillac.

Organizatorii le puneau participanților la concurs următoarea întrebare: „De ce vă place săpunul nostru cu aromă celestă?”

O femeie a răspuns cu sinceritate: „Pentru că îmi doresc foarte mult un Cadillac”.

Pag. 43

- Am stat patru luni alături de tine și tot nu mi-ai dat nici o metodă și nici o tehnică.

- O metodă, a răspuns Maestrul. La ce - Doamne iartă-mă - îți trebuie o metodă?

- Ca să ating libertatea interioară.

Maestrul a leșinat de râs:

- Într-adevăr, ar trebui să fii absolut genial ca să te poți elibera cu ajutorul unei asemenea capcane, numită metodă.

Pag. 44

Auzind că un discipol se plânge, susținând că spiritualitatea sa ar trebui actualizată, Maestrul a început să râdă. Apoi, el a relatat povestea studentului care s-a adresat librarului: „Nu ai cărți de anatomie mai noi? Acestea sunt vechi de cel puțin zece ani”.

Librarul i-a răspuns: „Fiule, în ultimii zece ani nu a mai apărut nici un os nou în trupul uman”.

- Nici în natura umană, a conchis Maestrul, nu a mai apărut nimic nou în ultimii 10.000 de ani.

Pag. 45

Maestrul le-a propus discipolilor o ghicitoare:

- Ce au în comun artistul și muzicianul cu misticul?

Când toți au ridicat din umeri, el a răspuns:

- Înțelegerea faptului că adevăratul discurs nu poate fi rostit de limbă.

Pag. 46

Maestrul se plimba pe stradă când un om a ieșit brusc dintr-un gang și cei doi s-au izbit puternic unul de celălalt.

Omul și-a ieșit din minți de furie și a izbucnit în cele mai cumplite înjurături. Maestrul a făcut o mică plecăciune, a zâmbit amabil și i-a spus:

- Prietene, nu știu care dintre noi este responsabil pentru această întâlnire bruscă, dar nu am intenția să-mi pierd timpul făcând investigații în această direcție. Dacă a fost vina mea, îmi cer iertare. Dacă a fost vina ta, consideră-te iertat.

După care i-a zâmbit din nou și și-a văzut de drum.

Pag. 47

Maestrul s-a adresat pictorului:

- Ca să aibă succes, un pictor trebuie să facă eforturi neîncetate, ore întregi. Unii vor avea șansa să se detașeze de egoul lor atunci când pictează. Când se petrece acest lucru, se naște o capodoperă.

Mai târziu, un discipol l-a întrebat:

- Cine poate fi Maestru?

- Orice om care are șansa să se detașeze de egoul său. Viața unui astfel de om este o capodoperă.

Pag. 48

Maestrul afirma deseori că Adevărul se află chiar în fața noastră, iar motivul pentru care nu îl vedem este lipsa noastră de perspectivă.

Odată, el a plecat într-o excursie pe munte, alături de unul din discipolii săi. Pe la jumătatea drumului, discipolul a privit tufișurile din jur și s-a plâns:

- Unde este privescerea aceea frumoasă de care vorbești atât de des?

Maestrul a zâmbit:

- Stai chiar în mijlocul ei, așa cum ai să-ți dai seama când vom ajunge în vârf.

Pag. 49

- Unde aş putea găsi un Maestru valoros atunci când mă voi întoarce în țara mea?

- Nu există nici un moment în care să fi lipsit de Maestru.

Discipolul nu a înțeles ce vrea să spună Maestrul.

- Este suficient să-ți privești reacția la ceea ce se petrece în jurul tău - la o pasăre, la o frunză, la o lacrimă, la un zâmbet - și toate acestea îți vor deveni Maeștri.

Pag. 50

Cu siguranță, Maestrul nu era un fan al etichetei și al bunelor maniere, dar avea o grație naturală și o politețe înăscută în tot ceea ce făcea.

Odată, un tânăr discipol l-a condus acasă pe Maestru în mașina sa. Oprit de un polițist, el s-a dovedit extrem de nepoliticos cu acesta, agresându-l verbal în fel și chip. Ca un fel de scuză, el i-a spus mai târziu Maestrului:

- Prefer să fiu eu însumi și să le transmit exact oamenilor ceea ce simt. Politețea nu este nimic altceva decât un mare balon cu aer cald.

- Este adevărat, i-a răspuns Maestrul, dar privește cât aer există în cauciucurile mașinii tale și cât de lin trec ele peste gropi.

Pag. 51

Rareori devenea Maestrul atât de elocvent ca atunci când avertiza împotriva puterii malefice a cuvintelor:

- Feriți-vă de cuvinte, le spunea el discipolilor. Cum nu sunteți atenți la ele, cum își asumă o viață a lor proprie. Ele sunt capabile să vă amăgească, să vă amețească, să vă terorizeze, să vă îndepărteze în fel și chip de Realitatea pe care o reprezintă, convingându-vă că ele sunt cele reale.

Lumea pe care o vedeți voi nu este Împărăția văzută de copii, ci o lume fragmentată, spartă în o mie de bucăți de către cuvinte... Este ca și cum ați considera fiecare val ca fiind distinct și separat de marele trup al oceanului.

Când cuvintele și gândurile sunt reduse la tăcere, universul înflorește. El devine real, unic, splendid, în timp ce cuvintele redevin ceea ce au fost dintotdeauna: portativul, nu muzica; meniul, nu mâncarea; indicatorul, nu destinația călătoriei.

Pag. 52

Odată, Maestrul vorbea despre puterea hipnotică a cuvintelor, când cineva din fundul sălii a strigat:

- Vorbești prostii! Dacă eu voi striga: „Dumnezeu, Dumnezeu, Dumnezeu”, asta înseamnă că voi deveni divin? Sau invers, dacă voi striga: „păcat, păcat, păcat”, asta înseamnă că voi deveni un păcătos?

- Stai jos, ticălosule! I-a strigat Maestrul.

Omul s-a albit la față de furie și a avut nevoie de câteva momente bune pentru a-și regăsi cuvintele. S-a lansat apoi într-un torent de sudalme și de înjurături împotriva Maestrului.

Absolut calm, Maestrul i-a spus:

- Scuzați-mă, domnule, m-am lăsat dus de val. Îmi cer sincer iertare pentru impardonabila mea lipsă de politețe.

Omul s-a calmat imediat.

- Ei bine, ați primit răspunsul pe care îl așteptați. Nu a fost nevoie decât de un singur cuvânt pentru a lua foc, și de altul pentru a vă calma, i-a spus Maestrul.

Pag. 53

Guvernatorul provinciei și-a dat demisia din înalta sa funcție și a venit la Maestrul ca să-i devină discipol.

- Ce anume doriți să vă predau? I-a întrebat Maestrul.

- Înțelepciunea, a venit răspunsul sincer.

- Ah, prietene! Aș fi fericit să fac acest lucru, dacă nu ar exista un obstacol major.

- Care?

- Înțelepciunea nu poate fi predată.

- Înseamnă că nu am nimic de învățat aici.

- Înțelepciunea poate fi învățată. Dar nu poate fi predată.

Pag. 54

O parte din discipoli se aflau în excursie pe un munte înzăpezit. Pretutindeni domnea o tăcere cosmică. Curioși să vadă dacă noaptea există vreun zgomot pe munte, ei au apăsă butonul de înregistrare al casetofonului lor și s-au dus la culcare.

Când s-au întors la mănăstire, ei au pus caseta înregistrată. Nu se auzea nici un zgomot. Tăcerea era deplină.

Maestrul, care a ascultat și el banda, a izbucnit:

- Nu auziți?
- Ce să auzim?
- Armonia galaxiilor aflate în mișcare...

Discipolii s-au limitat să se privească unii pe alții, neștiind ce să răspundă.

Pag. 55

Atașamentul distorsionează percepția - aceasta era una din temele frecvent abordate de Maestru.

Discipolii au primit odată un exemplu perfect al acestei teme, atunci când l-au auzit pe Maestru spunându-i unei mame:

- Ce mai face fiica dumneavoastră?
- Scumpa mea fiică! Dacă ați ști ce fericită este! S-a căsătorit cu un bărbat minunat! Acesta i-a dăruit o mașină, tot felul de bijuterii, servitori. Îi servește micul dejun la pat, așa că ea nu trebuie să se dea jos din pat până la amiază. Un adevărat prinț...
- Și fiul dumneavoastră?
- O, bietul băiat! Cu ce scorpie s-a căsătorit! El i-a dat o mașină, bijuterii, o armată de servitori. Și unde mai pui că ea nu se scoală din pat până la amiază! Nici măcar ca să-i servească micul dejun!

Pag. 56

Toată lumea vorbea despre acel om religios care și-a pierdut viața într-o cursă de mașini sinucigașă.

Deși nimeni din mănăstire nu aproba fățiș gestul său, unii nu s-au putut abține să nu declare că îi admiră credința.

- Credință? a sărit ca mușcat de șarpe Maestrul.
- Păi, a avut curajul de a-și manifesta convingerile, nu-i așa?
- Acela a fost fanatism, nu credință. Credința presupune un curaj mult mai mare: să-ți reexaminezi convingerile și să le respingi dacă nu corespund realității.

Pag. 57

Când Maestrul era un tânăr băiat, un coleg de școală l-a tratat cu foarte multă cruzime.

Acum, bătrân și spășit, acesta a venit la mănăstire și a fost primit cu brațele deschise.

Într-o zi, el a deschis vorba, amintindu-și de cruzimea sa de altădată, dar Maestrul nu dădea semne că și-ar aduce aminte de ea.

Oaspetele l-a întrebat:

- Nu-ți mai aduci aminte?
- Îmi amintesc clar că am uitat totul! a răspuns Maestrul, și amândoi au izbucnit în râs.

Pag. 58

O mamă l-a întrebat pe Maestru când poate începe educația fiicei sale.

- Ce vârstă are?
- Cinci ani.
- Cinci! Fugi iute acasă! Ai întârziat deja cu cinci ani.

Pag. 59

Auzind că pădurea din vecinătate a ars într-un incendiu, Maestrul și-a mobilizat discipolii:

- Trebuie să replantăm cedrii.
- Cedrii? A exclamat un discipol, nevenindu-i să-și creadă urechilor. Bine, dar le trebuie 2.000 de ani ca să crească!
- În acest caz, a spus Maestrul, nu mai avem nici un minut de pierdut. Trebuie să plecăm chiar acum!

Pag. 60

Un prieten l-a întrebat pe amicul său, student la universitate:

- De ce te duci la acel Maestru? Crezi că te va ajuta să-ți câștigi traiul?
- Nu, dar mulțumită lui, voi ști ce să fac cu traiul pe care mi-l voi câștiga.

Pag. 61

- Liderii voștri religioși sunt la fel de orbi și de confuzi ca și voi, le-a spus Maestrul discipolilor. Atunci când se confruntă cu problemele vieții, ei vin cu răspunsuri luate dintr-o Carte. Viața este însă mult prea vastă ca să poată fi cuprinsă într-o carte, oricare ar fi aceasta.

Pentru a ilustra această temă, el l-a dat ca exemplu pe acel tâlhar care a strigat:

- Acesta este un jaf armat. Dă-mi banii, că dacă nu...
- Dacă nu ce?
- Nu mă încurca. Aceasta este prima mea slujbă.

Pag. 62

- Cum explică Maestrul vostru răul care există în lume? a întrebat un vizitator.

- Nu-l explică, i-a răspuns un discipol. Este mult prea ocupat cu încercarea de a face ceva împotriva lui.

Un altul a adăugat:

- Oamenii sunt tot timpul în conflict cu lumea, sau plictisiți de ea. Maestrul este încântat de tot ceea ce vede. Lui totul i se pare minunat și fantastic.

Pag. 63

Predicatorul era aclamat la scenă deschisă pentru predica pe care a ținut-o. El le-a mărturisit însă prietenilor că predicile sale nu aveau niciodată același efect asupra oamenilor ca și cuvintele simple ale Maestrului.

După ce a petrecut o săptămână alături de acesta, el și-a dat seama de ce.

- Când vorbește, le-a povestit el prietenilor, cuvintele lui exprimă tăcerea. Din păcate, cuvintele mele nu exprimă altceva decât gândurile.

Pag. 64

Maestrul avea o adevărată venerație pentru trupul uman. Când un discipol a descris trupul ca pe un „vas din lut”, Maestrul a citat în extaz din poetul Kabir:

„În acest vas din lut  
Există canioane și munți himalayeni,  
Cele șapte mări  
Și o mie de milioane de galaxii;  
Muzica sferelor,  
Precum și sursa izvoarelor  
Și a râurilor”.

Pag. 65

Când s-a întâlnit cu grupul de profesori, Maestrul a vorbit mult și plin de entuziasm, căci fusese profesor el însuși.

- Drama profesorilor, a spus el, este că aceștia uită mereu faptul că scopul educației nu este învățarea, ci viața.

El le-a povestit de o întâmplare din viața sa de profesor, când a prins un elev pescuind în timpul orelor.

- Salut! E o vreme excelentă pentru pescuit! i-a spus el tânărului.

- Așa este, a venit răspunsul.

- De ce nu ești la școală?

- Păi, cum spuneți, domnule, este o vreme excelentă pentru pescuit!

După care, le-a povestit de biletul pe care i l-a adus de la școală fiica sa:

„Meena se descurcă foarte bine cu școala. S-ar descurca însă mult mai bine dacă bucuria ei pură de a trăi nu ar împiedica-o să progreseze”.

Pag. 66

Maestrului îi plăcea foarte mult să demonstreze că natura este încărcată de sacralitate. Într-o zi, stătea în grădină, când a exclamat:

- Priviți acea pasăre albastră, care stă pe ramura acelui copac, sărind încolo și înapoi, în sus și în jos, umplând lumea cu trilurile sale, care se abandonează plăcerii infinite, pentru că nu are noțiune zilei de mâine.

Pag. 67

- Legea este o expresie a voinței preasfinte a lui Dumnezeu. De aceea, ea trebuie respectată și iubită, a spus predicatorul, cu pioșenie.

- Prostii, a răspuns Maestrul. Legea este un rău necesar, și de aceea trebuie redusă la minimum. Arată-mi un singur om care să iubească legea, iar eu îți voi arăta un tiran cu un cap de berbec.

El a relatat odată povestea sorei sale, care s-a săturat să împingă căruciorul fiicei sale, așa că i-a atașat un motor. A intrat atunci pe fir poliția. Mai întâi, polițiștii au afirmat că vehiculul poate merge cu 5 kilometri la oră, așa către înregistrat ca „vehicul auto-propulsat”. De aceea, mamei îi trebuia un permis, faruri, volan și frâne!

Pag. 68

Maestrul a continuat povestind despre astronautul care s-a întors dintr-o călătorie spațială pe orbita pământului. Întrebat cum se simte, el a răspuns: „Epuizat! Gândiți-vă numai de câte ori am fost nevoit să îmi spun rugăciunile de dimineață, de amiază, de seară și de noapte, conform religiei mele!

Pag. 69

Pentru Maestru, toate regulile, indiferent cât de sacre păreau, nu aveau decât o valoare pur funcțională. Ele se supuneau în totalitate Realității, care este Legea Supremă.

Când fiica lui, aflată la vârsta adolescenței, a dorit să poarte o rochie fără umeri, mama ei a fost de părere că nu are vârsta potrivită pentru așa ceva. A urmat o ceartă care a continuat zile întregi.

Când cele două au apelat în sfârșit la părerea Maestrului, acesta i-a spus soției sale:

- Las-o să încerce o asemenea rochie. Dacă rămâne pe ea, înseamnă că are vârsta potrivită ca s-o poarte!

Pag. 70

Un scriitor pe teme religioase a venit la Maestru și i-a cerut un sfânt înțelept. Maestrul i-a spus:

- Unii oameni scriu ca să trăiască. Alții scriu pentru a-și împărtăși cu semenii lor viziunile sau pentru a ridica anumite probleme care să-i tulbure pe cititori. În sfârșit, alții scriu pentru a-și înțelege propriile suflete.

Nici unul dintre aceștia nu va dura în timp. Singurii care vor rămâne nemuritori sunt cei care dacă nu ar scrie, ar exploda.

După un scurt răgaz de gândire, el a adăugat:

- Acești scriitori sunt o expresie a divinului – *indiferent* ce scriu.

Pag. 71

Întrebat ce simți când devii iluminat, Maestrul a răspuns:

- Este ca și cum te-ai afla în sălbăticie și, subit, te-ai simți observat.
- De cine?
- De pietre, de copaci și de munți.
- Ce senzație bizară.
- Deloc, este cât se poate de reconfortantă. Fiind însă atât de nefamiliară, omul simte nevoia să se întoarcă în lumea lui comună, a oamenilor, a zgomotelor, a cuvintelor și a râsetelor, adică în lumea care l-a împiedicat până atunci să sesizeze natura Realității.

Pag. 72

Întrebat dacă nu se simte descurajat de puținele fructe pe care le-au generat eforturile sale, Maestrul a relatat parabola melcului care a început să urce pe un cireș într-o zi friguroasă de primăvară târzie.

Văzând eforturile sale, vrăbiile din copacul vecin au început să râdă de el. una dintre ele a trecut pe deasupra melcului și i-a strigat:

- Hei, cap-pătrat, nu știi că în acest copac nu există cireșe?

Micuțul i-a răspuns, fără să se oprească:

- Vor fi cu siguranță când voi ajunge sus.

Pag. 73

Un discipol era predispus către o depresie prelungită:

- Medicul a insistat să iau medicamente pentru a ține depresia la distanță, a spus el.
- Păi, atunci, de ce nu le iei? l-a întrebat Maestrul.
- Pentru că mi-ar putea afecta ficatul, scurtându-mi astfel viața.
- Ce preferi, un ficat sănătos sau o stare de fericire? Merită să trăiești mai degrabă un singur an de viață decât 20 de ani de hibernare.

Mai târziu, el le-a spus celorlalți discipoli:

- Viața este ca o poveste. Nu contează cât de lungă este, ci cât de bună.

Pag. 74

Într-o zi, Maestrul a spus:

- Faptele bune făcute de subconștient sunt superioare celor făcute de voința conștientă.

Această afirmație a provocat o furtună de întrebări, dar Maestrul s-a retras, așa cum făcea întotdeauna atunci când considera că nu a sosit timpul pentru a răspunde la ele.

Cu o altă ocazie, toată lumea s-a dus să participe la concertul unui pianist faimos. Maestrul i-a șoptit vecinului său:

- Mișcările degetelor acelui om pe claviatură nu sunt o expresie a voinței sale conștiente. O activitate de o asemenea calitate trebuie lăsată pe seama subconștientului.

Pag. 75

- Te bucură să vezi cu ochii tăi fructele eforturilor tale?
- Ce bucurie are unealta atunci când mâna a terminat?

Pag. 76

Un vizitator al mănăstirii s-a simțit uimit de ceea ce el numea strălucirea Maestrului. Odată, când s-a întâlnit cu un vechi prieten al Maestrului, el l-a întrebat dacă există vreo explicație pentru acest fenomen. Acesta i-a răspuns:

- Iată ce pot să-ți spun. Viața este un Mister. Moartea este cheia care deschide poarta acestui Mister. Când ai întors cheia în broască, ai dispărut pentru totdeauna în Mister.
- Înseamnă că trebuie să așteptăm moartea ca să putem răsuci cheia în broască? a întrebat vizitatorul.
- Nu! Poți să o răsucești chiar acum, prin intermediul Tăcerii, dizolvându-te astfel în Mister. Atunci vei deveni și tu strălucitor, la fel ca Maestrul.

Pag. 77

Cineva l-a întrebat pe Maestru care este semnificația unei fraze pe care a auzit-o: „Omul iluminat călătorește fără să se miște”. Maestrul i-a răspuns:

- Stai în fiecare zi la fereastră și privește cum se schimbă peisajul din curtea ta pe măsură ce pământul te poartă în cursa sa anuală în jurul soarelui.

Pag. 78

Încântat să-l audă pe Maestru rostind versuri sanscrite cu o voce melodioasă, un erudit al acestei limbi i-a spus:

- Am știut dintotdeauna că nu există o altă limbă mai potrivită pe pământ pentru exprimarea aspectelor divine.
- Nu fi prost! i-a răspuns Maestrul. Limba divinului nu este sanscrita, ci tăcerea.

Pag. 79

Maestrul se distra întotdeauna pe seama falsei modestii care trecea drept umilință. Iată o parabolă pe care le-a povestit-o discipolilor săi pentru a ilustra acest lucru:

Doi oameni s-au dus la biserică pentru ca să se roage. Era vorba de un preot și de un gropar. Preotul a început să se lovească cu pumnul în piept și, luat de val, a strigat: „Sunt cel mai neînsemnat dintre oameni, Doamne, complet nevrednic de grația ta! Sunt un nimic, un nimeni, ai milă de mine!”

Nu departe de preot se afla groparul, care, într-o izbucnire de fervoare religioasă, a strigat la rândul lui, lovindu-se cu pumnii în piept: „Ai milă, Doamne! Sunt un păcătos, un nimeni”.

Preotul s-a întors și i-a spus, cu superioritate:

„Ha! Uite cine vorbește, pretinzând că este un nimeni!”

pag. 80

- Spune-mi un singur efect practic, terestru, al spiritualității, i s-a adresat scepticul, gata de o dispută filosofică.

- Iată unul, i-a răspuns Maestrul. Când cineva te insultă, îți poți ridica spiritul la o înălțime la care insulta nu mai poate ajunge.

Pag. 81

- De ce?... De ce?... De ce?... a întrebat discipolul când, spre uimirea lui, Maestrul i-a cerut să părăsească mănăstirea la mai puțin de 24 de ore după ce fusese primit în ea.

- Deoarece tu nu ai nevoie de un Maestru. Eu îți pot arăta calea, dar numai tu poți urma drumul. Ei îți pot arăta apa, dar numai tu o poți bea. De ce să-ți pierzi timpul aici, căscând ochii la mine? Acum știi care este calea? Pleacă! Apa este chiar în fața ta. Bea!

Pag. 82

Un grup de pelerini s-a decis să includă în itinerariul lor și o vizită la mănăstirea Maestrului. Ajunși în prezența sa, ei i-au cerut să spună câteva cuvinte încărcate de înțelepciune religioasă.

Maestrul era foarte versat în a-i depista pe cei care își făceau din religie o adevărată afacere, așa că le-a spus:

- Trebuie să înțelegeți că voi nu aveți nimic de-a face cu spiritualitatea.

Răniți în orgoliul lor, vizitatorii i-au cerut explicații suplimentare. Maestrul le-a spus o parabolă:

Un iepure și un leu au intrat o dată într-un restaurant.

Toți cei de față au rămas cu gura căscată. Nu le venea să își creadă ochilor.

Iepurele i s-a adresat chelnerului:

- Băiete! Adu-mi o salată, dar fără sos.

- Dar prietenului tău, ce să-i aduc? a întrebat ospătarul.

- Nimic.

- Vrei să spui că leului nu îi este foame?

Iepurele s-a uitat în ochii chelnerului și a spus:

- Dacă ar fi fost într-adevăr un leu, crezi că ar fi fost aici? Este un farsor!

Pag. 83

Un discipol curios l-a rugat pe Maestru:

- Dă-ne un indiciu în legătură cu iluminarea.
- Iată unul: te trezești vorbind singur, „Oare eu sunt nebun, sau toți ceilalți?”

Pag. 84

În ceea ce îi privea pe preoți și pe predicatori, Maestrul le recomanda întotdeauna oamenilor să caute competența, nu pretențiile.

Doi turiști se apropiau de Honolulu, a povestit el. Ei au început să se certe în legătură cu pronunțarea corectă a numelui Hawaii. Unul a spus că aceasta este „Hauaii”. Celălalt pretindea că este „Havaii”.

Primul lucru pe care l-au făcut cei doi când au coborât pe pământ a fost să-l întrebe pe un localnic:

- Aloha! Cum pronunță poporul tău numele insulei: Hauaii sau Havaii?
- Havaii, a răspuns localnicul.
- Mulțumim.
- Vă vurez<sup>1</sup> bun venit pe insula noastră, a încheiat localnicul.

Pag. 85

- În ce constă munca unui Maestru? a întrebat un vizitator cu o mină solemnă.
- În a-i învăța pe oameni să râdă, a răspuns Maestrul cu seriozitate.

Pag. 86

Cu o altă ocazie, el a declarat:

- Atunci când veți deveni capabili să-i râdeți vieții în față, veți deveni stăpânii acestei lumi. Același lucru este valabil cu cei care se simt pregătiți să moară oricând.

Pag. 87

- Cum poate fi recunoscută iluminarea?
- Simplu: după ce a recunoscut răul ca fiind rău, cel iluminat nu îl mai poate comite, a răspuns Maestrul.

După care a adăugat:

- Și nu mai poate fi nici tentat. Toți ceilalți oameni, care nu manifestă aceste calități, sunt niște mincinoși.

După care a povestit parabola tâlharului care, temându-se de raidurile poliției, a venit la un călugăr foarte sfânt și l-a rugat să îl lase să ascundă în mănăstire niște mărfuri de contrabandă, căci, dată fiind reputația sa de sfânt, nimeni nu-l va bănuși pe el.

Călugărul s-a indignat și i-a cerut omului să părăsească imediat mănăstirea.

- Sunt dispus să îți dau 100.000 de dolari pentru acte de caritate, i-a spus tâlharul.

---

<sup>1</sup> N.Tr. în original, textul este mult mai sugestiv: A very warm welcome to both of you.

Călugărul a ezitat o fracțiune de secundă înainte de a spune nu.

- 200.000 de dolari, a supralicitat tâlharul.

Călugărul a refuzat din nou.

- 500.000.

Atunci, călugărul a luat o bâță și l-a amenințat pe hoț:

- Ieși afară chiar în clipa aceasta, căci te apropii prea tare de prețul meu!

Pag. 88

- Numai un prost ar ezita să renunțe la tot ceea ce are de dragul Adevărului, a spus Maestrul.

După care, le-a spus discipolilor următoarea parabolă:

După ce s-a descoperit petrol, toți micii proprietari de pământ ai orașelului și-au vândut terenul marilor companii petroliere, în schimbul unor veritabile averi.

Doar o bătrână a refuzat să-și vândă pământul, indiferent de preț.

Ofertele au crescut la prețuri astronomice, iar o companie petrolieră a declarat că este dispusă să accepte orice preț ar rosti bătrâna. Aceasta se ținea însă tare pe poziții, așa că o prietenă a întrebat-o de ce.

- Nu-ți dai seama? dacă vând, o să-mi pierd unica sursă de venituri!

Pag. 89

- Sunt bogat, dar nefericit. De ce?
- Pentru că pierzi prea mult timp ca să faci bani și prea puțin ca să faci dragoste, i-a răspuns Maestrul.

Pag. 90

Maestrul afirma că schimbarea, chiar și cea în bine, are întotdeauna efecte secundare care trebuie examinate cu atenție înainte de declanșarea ei. De pildă, inventarea armelor de foc a avut efecte benefice în protejarea împotriva animalelor sălbatice, dar a adus cu sine și războaiele moderne. Automobilul a permis deplasarea cu o viteză mai mare, dar a adus și poluarea atmosferică. Tehnologiile medicale moderne salvează vieți, dar ne slăbesc organismul.

„A fost odată un om, a povestit el, care avea un buric de aur ce îl făcea să se simtă foarte stânjenit, căci ori de câte ori făcea duș sau înota, cei din jur își băteau joc de el. el s-a rugat intens pentru schimbarea buricului, iar într-o noapte a visat că un înger îi deșurubează buricul și îl lasă pe masă, după care dispare. Când s-a trezit dimineața, el a constatat că visul a fost adevărat: pe masă stătea buricul strălucitor de aur. Fericit la culme, el a sărit în sus, dar numai ca să constate că intestinele i se revarsă pe jos”.

Pag. 91

Un filosof l-a întrebat pe Maestru:

- Care este scopul creației?
- Actul amoros.

Mai târziu, Maestrul le-a spus discipolilor:

- Înainte de creație a existat iubirea. După creație a apărut actul amoros. După consumarea acestui act amoros, creația va înceta să mai fie, iar iubirea va exista de-a pururi.

Pag. 92

Odată, în timpul unei discuții despre tehnologia modernă, Maestrul a povestit despre un prieten care dorea să le dezvolte copiilor săi gustul pentru muzică. De aceea, le-a cumpărat un pian.

A doua zi, când a ajuns acasă, el i-a găsit pe copii uitându-se uimiți la pian:

- Cum se bagă în priză? au întrebat ei.

Pag. 93

Pe vremea când era tânăr, Maestrul a călătorit mult prin lume. Odată, se afla în portul Shanghai, în China, când a auzit un țipăt puternic în apropierea navei pe care se afla. Privind mai atent, el a văzut un om aplecat peste marginea unei bărci, ținându-l pe altul – scufundat în apă – de marginea hainei.

Omul din barcă îl apăsa pe celălalt cu capul la fund, după care îl scotea din nou la suprafață. Cei doi începeau apoi să se certe aprins timp de un minut sau două, după care procesul se repeta.

Maestrul l-a sunat pe steward și l-a întrebat de ce se ceartă cei doi. Băiatul a ascultat cu atenție, a râs și a răspuns:

- Nimic serios, domnule. Omul din barcă dorește 60 de yuan ca să nu-l înec pe cel din apă. Celălalt nu vrea să-i dea mai mult de 40 de yuan.

După ce discipolii au râs în voie, Maestrul a continuat:

- Credeți că este măcar unul singur printre voi care nu se târguiește în legătură cu Viața reală?

De data aceasta, nimeni nu a mai râs.

Pag. 94

- Cine este fericit?
- Cel care nu are – și nu își dorește să aibă – nici resurse, nici speranțe, a răspuns Maestrul.

Pag. 95

Maestrul nu scăpa nici o ocazie de a răspunde contradictoriu unei afirmații legate de Dumnezeu. Cele mai multe afirmații erau poetice, sau expresii simbolice ale Celui Incognoscibil. Din păcate, cei mai mulți oameni le considerau descrieri literale ale divinului.

Când un predicator a spus: „Eu știu un singur lucru despre Dumnezeu, și anume că este înțelept și bun”, Maestrul l-a contrazis:

- Atunci de ce stă deoparte, neajutorat, în fața răului?

- De unde să știu eu? a răspuns predicatorul. Ce crezi că sunt eu, un mistic?

Mai târziu, Maestrul și-a delectat discipolii cu următoarea povestire evreiască:

Doi oameni stăteau și își beau ceaiul în tăcere. După o vreme, unul dintre ei a spus:

- Viața este ca un vas cu supă caldă.
- Ca un vas cu supă caldă? a exclamat celălalt. De ce?
- De unde să știu eu? Ce crezi că sunt eu, un filosof?

Pag. 96

Maestrul le-a vorbit odată discipolilor despre conceptul hindus de *lila*, jocul divin. În această filosofie, universul nu este altceva decât terenul de joacă al divinului, iar scopul spiritualității devine acela de a face din viață un joc.

Unui vizitator mai puritan, această afirmație i s-a părut de-a dreptul neserioasă:

- Atunci, cum rămâne cu munca?
- Evident, nu se poate fără activitate, dar aceasta nu devine spirituală decât dacă este transformată într-un joc.

Pag. 97

Cineva l-a întrebat pe Maestru ce înseamnă „acțiune dezinteresată”. El a răspuns:

- Este vorba de acțiunea făcută cu iubire, de dragul ei, nu pentru a obține vreo aprobare sau vreun profit.

După care, a povestit cazul unui om angajat de un cercetător, care l-a dus în curtea din spate și i-a dat un topor.

- Vezi bușeanul de colo? Doresc să faci exact mișcările care corespund tăierii lui, dar folosind partea din spate a toporului, nu lama. Vei primi o sută de dolari pe oră pentru această muncă.

Omul s-a gândit că cercetătorul era nebun, dar salariul era excelent, așa că a început să lucreze. Două ore mai târziu, el a venit la cel care l-a angajat și i-a spus:

- Domnule, îmi dau demisia.
- De ce? Nu îți convine salariul pe care ți-l dau? Sunt dispus să ți-l dublez.
- Nu, mulțumesc. Salariul este foarte bun, dar atunci când tai lemne, îmi place să văd așchiile zburând!

Pag. 98

Un cuplu era îngrijorat de felul în care trebuie să-l educe copiii. Maestrul i-a ajutat, citându-le un proverb rabinic:

„Nu limitați educația copiilor voștri la propria voastră învățătură, căci ei s-au născut într-o altă epocă”.

Pag. 99

- Principalul motiv pentru care oamenii nu sunt fericiți constă în faptul că ei trăiesc o satisfacție nebună ca urmare a suferințelor lor, a spus Maestrul.

Le-a povestit apoi discipolilor de o călătorie cu trenul, în care avea cușeta de sus. Deși noapte, îi era imposibil să adoarmă, căci din cușeta de jos se auzeau continuu gemetele unei femei: „Doamne, cât de sete îmi este... Doamne, cât de sete îmi este!”

Exasperat de interminabilele gemete, Maestrul s-a dat jos din pat, a parcurs întreaga lungime a vagonului și a umplut două pahare din hârtie cu apă, pe care i le-a adus femeii.

- Uite, cucoană! Apă!

- Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule. Îți mulțumesc.

Maestrul s-a urcat înapoi în cușeta sa, s-a instalat confortabil și era pe punctul de a cădea într-un somn profund, când de jos s-a auzit binecunoscuta voce tânguitoare: „Doamne, cât de sete mi-a fost... Doamne, cât de sete mi-a fost!”

Pag. 100

O asistentă socială s-a plâns Maestrului. Ea i-a relatat cât de mult bine ar face pentru săraci dacă nu ar trebui să-și piardă atâta timp și atâta energie pentru a se proteja pe sine și munca sa de bârfe și de calomnii de tot felul.

Maestrul a ascultat-o cu atenție, după care i-a răspuns cu o singură frază:

- Nimeni nu aruncă cu pietre în pomii fără fructe.

Pag. 101

- Poate conduce acțiunea la iluminare? a fost întrebat Maestrul.

- Numai acțiunea conduce la iluminare, a răspuns el, dar trebuie să fie o acțiune non-profit, realizată de dragul ei, nu pentru un scop anume.

Apoi, a povestit cum a asistat odată la un meci amical de fotbal, în aceeași tribună cu puștiul unui jucător faimos. Când acesta a dat un gol fabulos, tribunele au ovaționat. Singur puștiul nu s-a arătat deloc impresionat; dimpotrivă, părea plictisit.

- Ce-i cu tine? l-a întrebat Maestrul. Nu vezi că tatăl tău a dat gol?

- Mda, a dat, dar astăzi – marți. Adevăratul meci se joacă vineri, atunci se dau golurile valabile.

Maestrul a conchis:

- Acțiune pot conduce la iluminare numai atunci când dai gol pentru plăcerea jocului, nu pentru a înscrie puncte.

Pag. 102

Maestrul nu era un adept prea entuziast al practicilor devoționale. Întrebat de ce, el a răspuns:

- O lampă își pierde lumina dacă este așezată în fața soarelui. Chiar și cel mai impunător templu pare miscul dacă este așezat la poalele munților Himalaya.

Pag. 103

- Preotul din templul de care aparțin mi-a spus că Dumnezeu nu poate fi adorat cu adevărat decât în interiorul templului. Ce părere ai?

- Preotul din templul tău nu este persoana cea mai avizată în această chestiune, a răspuns Maestrul.

- Bine, dar el este un expert, nu-i așa?

În replică, Maestrul a povestit o experiență pe care a trăit-o într-o țară străină, în timp ce răsfoia două ghiduri pe care le adusese cu el. Ghidul-însoțitor s-a uitat peste cărțile și i-a spus:

- Aceasta, foarte proastă carte. Cealaltă, mai bună”.

- De ce? Conține mai multe informații?

Ghidul a clătinat din cap.

- Această carte spune dai ghid cinci dolari. Cealaltă spune dai ghid 50 de cenți.

Pag. 104

- Unul din motivele pentru care voi vă alăturați unei organizații religioase constă în posibilitatea pe care v-o oferă aceasta de a încălca preceptele religiei cu conștiința curată.

După care a relatat o conversație pe care a avut-o cu o femeie-discipol care tocmai se logodise cu un agent voiajor.

- Arată bine? A întrebat-o Maestrul.

- Hm, cu siguranță n-ar ieși în evidență într-o mulțime de bărbați.

- Are bani?

- Chiar dacă are, nu-i cheltuiește.

- Are obiceiuri proaste?

- Fumează și bea mai mult decât ar fi cazul.

- Nu te înțeleg. Dacă nu ai nimic bun de zis în legătură cu el, de ce te măriți cu el?

- Păi, are avantajul că e toată ziua pe drum, așa că nu prea stă pe-acasă. În acest fel, pot trăi satisfacția de a fi măritată fără să suport povara unui soț.

Pag. 105

Maestrul nu vorbea aproape niciodată despre chestiuni spirituale. Era mulțumit să mănânce împreună cu discipolii săi, să muncească și să se distreze alături de ei. Îi plăcea de asemenea să li se alăture în conversație, pe o mie de teme, de la situația politică a țării și până la ultimul banc auzit la bar.

Un vizitator și-a exprimat nemulțumirea:

- Ce vă poate învăța omul acesta, care preferă să spună un banc decât să vorbească despre Dumnezeu?

- Există și alte modalități de a preda decât cuvintele, i-a răspuns discipolul.

Pag. 106

Maestrului îi plăcea să joace un anumit joc de cărți. Odată, el a stat la joc toată noaptea, iar când discipolii săi s-au oprit să se răcorească, discuția a luat o altă turnură, oprindu-se asupra morții.

- Dacă ar fi să mor chiar în mijlocul acestui joc, ce ați face? a întrebat Maestrul.

- Ce ai vrea să facem?
- Două lucruri: mai întâi, să-mi scoateți corpul de aici.
- Și al doilea?
- Să stabiliți miza pe care jucați.

Pag. 107

- De ce ai venit la Maestru?
- Pentru că viața mea nu se îndrepta nicăieri, nu-mi oferea nimic.
- Și acum, încotro se îndreaptă?
- Nicăieri.
- Și ce-ți oferă?
- Nimic.
- Atunci, care-i diferența?
- Acum nu mă îndrept nicăieri pentru că nu există nici o direcție în care m-aș putea îndrepta. Nu primesc nimic pentru că nu am nici o dorință.

Pag. 108

Maestrul s-a adresat astfel unui bărbat care își petrecuse ani de zile studiind legea religiei sale:

- Secretul unei vieți adevărate este iubirea, nu religia sau legea.

După care a povestit cazul celor doi elevi la școala de duminică. Aceștia s-au plictisit să tot audă instrucțiuni religioase, așa că unul dintre ei a sugerat să fugă.

- Să fugim? Bine, dar părinții noștri ne vor prinde rapid și ne vor snopi în bătaie.
- Atunci, îi vom lovi și noi.
- Cum? Să-ți lovești *tatăl*? Ai înnebunit. Ai uitat că Dumnezeu ne-a poruncit să ne respectăm tatăl și mama?
- Ai dreptate... Bine, în cazul acesta tu îl vei lovi pe taică-meu, iar eu pe taică-tău.

Pag. 109

Maestrul susținea că este absurd să te definești ca fiind indian, chinez, african, american, hindus, creștin sau musulman, căci acestea nu reprezintă altceva decât simple etichete.

El s-a adresat cu bonomie unui adept care afirma cu încăpățănare că el este evreu în primul rând, în ultimul rând și mai presus de orice:

- Nu identitatea, ci condiționarea ta este evreiască.
- Atunci, care este identitatea mea?
- Nici una.
- Vrei să spui că sunt gol, că sunt un fel de vid? a întrebat discipolul, fără să-și creadă auzului.
- Nici măcar. Nu ești nimic care să poată fi etichetat, a încheiat Maestrul.

Pag. 110

La petrecerea dată cu ocazia zilei de naștere a Maestrului, un discipol a refuzat în mod ostentativ un pahar cuvin.

În timp ce se plimba prin cameră, el s-a întâlnit nas în nas cu Maestrul, care i-a făcut cu ochiul și i-a șoptit:

- Mai ai câte ceva de învățat, prietene!
- Spre exemplu, ce?
- Spre exemplu, că îți poți înmuia covorul pentru rugăciuni în vin, și el tot va musti de divinitate.

Pag. 111

Maestrul cultiva moderația, dar respingea austeritatea. El obișnuia să afirme că dacă ne-am bucura cu adevărat de lucruri, noi am deveni în mod spontan moderați.

Întrebat de ce se opune practicilor ascetice, el a răspuns:

- Pentru că ele dau naștere unor oameni care urăsc plăcerea și care ajung în timp să-și urască inclusiv semenii. Ei sunt rigizi și cruzi.
- Dar există destui iubitori ai plăcerilor care sunt la fel de rigizi și de cruzi.
- Nu-i adevărat. Aceștia nu iubesc plăcerea în sine, ci își pedepsesc trupul prin plăceri excesive.

Pag. 112

Maestrul vorbea frecvent în parabole și îi plăcea să dea ca exemplu diferite povestiri. Cineva din afara mănăstirii l-a întrebat pe un discipol de unde le scoate.

- De la Dumnezeu, a venit răspunsul. Dacă Dumnezeu dorește să fii un vindecător, îți trimite pacienți. Dacă dorește să fii învățător, îți trimite elevi. Dacă îți rezervă rolul de Maestru, îți trimite povestiri.

Pag. 113

Întrebat de ce și-a îndemnat Iisus discipolii să-și urască părinții, Maestrul a răspuns:

- Cu greu poți găsi un dușman mai crunt decât un părinte.

După care a povestit cum a întâlnit o dată la supermarket o femeie care își ținea în cărucior cei doi copilași.

- Ce drăgălași sunt, i-a lăudat Maestrul. Ce vârste au?
- Medicul are trei ani, i-a răspuns femeia, iar avocatul doi.

Pag. 114

Maestrul obișnuia să le spună discipolilor care credeau cu naivitate că pot realiza orice prin voința lor:

- Cele mai importante lucruri nu pot fi realizate cu ajutorul voinței.

Poți să-ți manifesti voința ducând hrana la gură, dar nu-ți poți controla pofta de mâncare. Poți să-ți manifesti voința stând în pat, dar nu poți adormi la voință. Poți să-ți manifesti voința făcându-i cuiva un compliment, dar nu poți admira pe nimeni la voință. Poți să-ți manifesti voința încredințându-i cuiva un secret, dar nu poți avea încredere în altcineva la voință. Poți să-ți manifesti voința făcând un serviciu unei alte persoane, dar nu poți iubi la voință.

Pag. 115

- De câte ori aveți intenția de a schimba ceva sau pe cineva, le-a spus Maestrul discipolilor, puneți-vă această întrebare: „Cui va folosi această schimbare: mândriei mele, plăcerii mele sau profitului meu?”

După care le-a povestit următoarea istorie:

Un om era pe punctul de a sări de pe un pod, când un polițist s-a repezit la el, strigând:

- Nu, nu! Te rog, nu fă asta. De ce s-ar arunca în apă un tânăr ca tine, care nici măcar nu a apucat să își trăiască viața?
- Pentru că m-am săturat de viață.
- Ascultă-mă, *te rog*. Dacă vei sări în apă, voi fi silit să sar după tine, ca să te salvez. Corect? Pe de altă parte, apa este foarte rece, iar eu abia mi-am revenit după o dublă pneumonie. Înțelegeți ce înseamnă asta? Voi muri. Am o soție și patru copii. Ți-ar plăcea să ai așa ceva pe conștiință? Cu siguranță nu! De aceea, ascultă-mă. Fii bun. Căiește-te, și Dumnezeu te va ierta. Întoarce-te acasă, și când vei ajunge în intimitatea căminului tău, spânzură-te.

Pag. 116

Iritat de limbajul paradoxal al Maestrului, un filosof din Europa a exclamat:

- Am auzit spunându-se că la est de Canalul Suez două afirmații contradictorii pot fi simultan adevărate.

Maestrului i-a plăcut ideea.

- Când treci la est de Suez, te apropii cu câțiva centimetri de Realitate. Tocmai de aceea, Realitatea este un mister ininteligibil.

Pag. 117

În mănăstire nu existau ceasuri. Când un om de afaceri s-a plâns de lipsa de punctualitate a celor de acolo, Maestrul i-a răspuns:

- Punctualitatea noastră este cosmică, nu cea a omului de afaceri.

Văzând că afaceristul nu înțelege nimic, el a adăugat:

- Totul depinde de perspectivă. Ce înseamnă pierderea unei frunze din perspectiva pădurii? Ce înseamnă ratarea programului tău de afaceri din perspectiva cosmosului?

Pag. 118

- De ce nu sunt mai mulți oameni iluminați?
- Pentru că ei nu caută Adevărul, ci confortul, a răspuns Maestrul.

Pentru a ilustra această afirmație, el a ales o povestire sufită:

Un om care avea nevoie de bani s-a gândit să își vândă un covor vechi în stradă. Primul cetățean căruia i l-a arătat i-a spus:

- Este un covor vechi și foarte uzat.

De aceea, el i-a oferit un preț foarte mic. Învățându-se minte, vânzătorul a început să facă reclamă covorului. El s-a adresat următorului trecător:

- Iată, domnule, aveți aici un covor foarte moale, din mătase. Nimic nu se compară cu el.

Un sufit care se afla în apropiere i-a spus ironic:

- Hei, vânzătorule de covoare, pune-mă și pe mine în cutia ta magică ce poate schimba un covor uzat într-unul moale, nu de alta, dar am o piatră pe care aș dori s-o schimb într-o piatră prețioasă.

- Evident, a adăugat Maestrul, cutia magică nu este altceva decât interesul personal – cel mai eficient instrument care poate preschimba adevărul în amăgire.

Pag. 119

- Credeam că spiritualitatea nu are nimic de-a face cu politica, a spus discipolul, șocat, când a aflat pentru prima oară de activitățile politice ale Maestrului.

- Asta pentru că ai nici o idee despre ce înseamnă spiritualitatea, i-a răspuns Maestrul.

Apoi a adăugat:

- De altfel, nu ai nici o idee nici despre ce înseamnă politica.

Pag. 120

- Există iubire necondiționată? a întrebat cineva.

În loc de răspuns, Maestrul a relatat o poveste:

Domnul Dogood<sup>2</sup> aștepta cu anxietate în timp ce îngerii cerului îi examinau dosarul. În sfârșit, Îngerul-șef a spus:

- Dar e de-a dreptul fabulos! E ceva ce n-am mai întâlnit! În toată viața ta, tu nu ai comis nici măcar un singur păcat, cât de mic! Nici măcar un singur *pecadillo*<sup>3</sup> într-o viață de om... Nu ai făcut decât fapte de caritate. Nici nu știu în ce categorie te-aș putea încadra. În cea a îngerilor nu pot, căci nu ești un înger. Nici în cea oamenilor nu pot, căci nu ai dat dovadă de nici o slăbiciune. Cel mai

---

<sup>2</sup> Dogood: în traducere: Fă bine.

<sup>3</sup> Pecadillo: diminutivul de la „păcat” în limba spaniolă.

bine ar fi să te trimitem din nou pe pământ ca să comiți măcar un păcat – și să revii astfel ca o ființă umană adevărată!

Bietul domn Dogood, cel fără de păcat, s-a trezit din nou în colțul străzii din orașul său, nefericit și uimit la culme, dar hotărât să facă măcar un pas greșit, pe lângă calea cea dreaptă și strâmtă pe care a urmat-o întotdeauna. Au trecut astfel o oră, două, trei, și bietul domn Dogood continua să stea în colțul străzii, neștiind ce să facă. De aceea, când o femeie solidă i-a făcut cu ochiul, el i-a răspuns fericit. Femeia nu era deloc tânără, nici prea frumoasă, dar era pașaportul lui către cer, așa că s-a dus să își petreacă noaptea cu ea. Când s-au ivit zorii, domnul Dogood și-a privit ceasul. Trebuia să se grăbească, căci mai avea doar o jumătate de oră până la reprimirea lui în cer. Pe când își punea hainele, a înghețat subit, căci femeia i-a spus:

- Vai, domnule Dogood, nici nu-ți dai seama de faptă de caritate ai făcut în noaptea aceasta!

Pag. 121

Un critic artistic ținea odată o conferință la mănăstirea Maestrului.

- Arta poate fi găsită în muzee, a spus el, dar frumusețea există pretutindeni, în aer, la sol, oriunde, oferindu-se tuturor, fără nici un preț, fără să poarte nici un nume.

- Exact la fel stau lucrurile cu spiritualitatea, a completat Maestrul mai târziu, când a rămas singur cu discipolii săi. Simbolurile ei pot fi găsite în acele muzee numite temple, dar substanța ei poate fi găsită pretutindeni, oferindu-se tuturor, fără nici un preț, fără să poarte nici un nume.

Pag. 122

Deși era fascinat de tehnologia modernă, Maestrul refuza să o numească progres.

Pentru el, adevăratul progres era „progresul inimii”, „progresul fericirii”, nicidecum „progresul creierului” sau „progresul jucăriilor tehnologice”.

- Ce credeți despre civilizația modernă? l-a întrebat odată un reporter.
- Cred că ar fi o idee foarte bună, a răspuns el.

Pag. 123

Venind odată vorba de Progresul Modern, Maestrul a relatat istoria a doi vizitatori veniți dintr-o țară în curs de dezvoltare.

El i-a întrebat despre starea economică a țării lor, dar unul dintre ei și-a ieșit din pepeni:

- Domnule, i-a spus el iritat, noi suntem o țară civilizată. Avem chiar și două fabrici de armament!

Pag. 124

Maestrul s-a adresat odată unui asistent social:

- Mă tem că faci mai mult rău decât bine.
- De ce?

- Pentru că pui accentul numai pe unul din cele două imperative ale justiției.

- Și anume?
- Faptul că săracul are dreptul la pâine.
- Și celălalt care este?
- Faptul că săracul are dreptul la frumusețe.

Pag. 125

Maestrul le reproșă activiștilor sociali următorul lucru: că ceea ce urmăresc ei este reforma, nu revoluția.

- A fost odată un rege foarte înțelept și foarte blând, care a aflat că în închisoarea sa se află câțiva nevinovați. De aceea, el a dat ordin să se construiască o nouă închisoare, cu condiții mai bune, pentru cei nevinovați.

Pag. 126

Un discipol îl respecta atât de tare pe Maestru încât îl privea ca pe o încarnare a lui Dumnezeu pe pământ.

- Spune-mi, Doamne, de ce ai venit în această lume?
- Ca să-i învăț pe naivii ca tine să nu-și mai piardă timpul adorându-și Maeștrii, iar răspuns el.

Pag. 127

Ori de câte ori cineva se lăuda cu realizările economice și culturale ale țării sale, Maestrul se arăta neimpresionat.

- Au schimbat ceva toate aceste realizări în inimile concetățenilor tăi? întreba el.

Odată, el a povestit parabola omului alb care a fost prins de canibali și adus în fața șefului de trib pentru a fi prăjit de viu. Imaginați-vă uimirea lui când l-a auzit pe acesta vorbind cu cel mai pur accent harvardian.

- Oare anii petrecuți la Harvard nu te-au schimbat cu nimic? a întrebat omul alb.

- Evident că m-au schimbat. Pot spune că m-au civilizat. După ce te voi prăji, mă voi îmbrăca pentru cine și te voi servi cu furculița și cuțitul.

Pag. 128

- Asta este greșeala ta, că îl cauți pe Dumnezeu în afara ta, a spus Maestrul.

- Asta înseamnă că trebuie să-l caut în interior?
- Nu înțelegi că „interiorul” tău este în afara ta?

Pag. 129

Maestrul nu uita niciodată să le reamintească discipolilor de faptul că trăiesc ca niște roboți:

- Cum vă puteţi numi oameni, când fiecare din gândurile, sentimentele şi acţiunile voastre sunt atât de mecanice, născându-se din condiţionarea, nu din fiinţa voastră?

- Există ceva care să rupă această condiţionare şi să ne elibereze? l-au întrebat discipolii.

- Da, luciditatea.

După câteva momente de gândire, el a adăugat:

- Şi catastrofa.

- Catastrofa?

- Da. Un englez cât se poate de stilat mi-a spus odată că după ce vasul lui s-a scufundat în mijlocul oceanului, el a înotat alături de un alt englez. După o oră, a reuşit în sfârşit să rupă condiţionarea şi i s-a adresat acestuia, deşi nu îi fusese prezentat!

- Ce i-a spus?

- I-a spus: „Scuză-mă că îţi vorbesc fără să-ţi fi fost prezentat, dar aş dori să aflu dacă acesta este drumul către Southampton”.

Pag. 130

Maestrul avertiza mereu asupra încercării de a limita Realitatea la un concept sau la un nume. Odată, un erudit al misticismului l-a întrebat:

- Domnule, atunci când vorbeşti de FIINŢĂ, te referi la fiinţa eternă, transcendentă, sau la cea efemeră, contingentă?

Maestrul a închis ochii şi s-a gândit profund, după care a răspuns:

- Da!

Mai târziu, le-a spus discipolilor apropiaţi:

- Ori de câte ori daţi un nume Realităţii, aceasta încetează să mai fie Realitate.

- Chiar dacă îi spui Realitate? a întrebat un adept, nu fără ironie.

- Mai ales atunci când îi spui astfel.

Pag. 131

Maestrul şi-a propus ca menire personală sarcina de a distruge orice doctrină, orice convingere, orice concept referitor la divin, pentru ca aceste simple indicatoare să nu fie confundate cu nişte descrieri ale realităţii.

Lui îi plăcea să citeze un proverb oriental:

„Când înţeleptul arată luna, toţi proştii se uită la degetul său”.

Pag. 132

Maestrul nu se certa niciodată cu nimeni, căci ştia prea bine că contraopinenţii săi nu urmăreau Adevărul, ci confirmarea convingerilor lor.

Odată, el le-a demonstrat acestora valoarea „argumentelor”:

- Cum cade o felie de pâine unsă cu unt, cu fața unsă în sus sau în jos?
- Evident, cu fața unsă în jos.
- Nu, cu fața unsă în sus.
- Haide să facem un test.

O felie de pâine a fost imediat unsă cu unt și aruncată în aer. Ea a căzut cu fața unsă în sus.

- Am câștigat!
- Numai pentru că s-a produs o greșeală.
- Ce greșeală?
- Am uns în mod evident fața greșită a feliei de pâine.

Pag. 133

- O credință religioasă, a spus Maestrul, nu este o afirmare a Realității, ci un indiciu referitor la un mister care nu poate fi înțeles de gândirea umană. Pe scurt, o convingere religioasă nu este altceva decât degetul care arată către lună.

Cei mai mulți oameni religioși nu reușesc niciodată să depășească stadiul studierii degetului.

Alții preferă să-l sugă.

Alții își bagă degetul în ochi. Aceștia sunt bigoții pe care religia i-a orbit de tot.

Există și oameni religioși, foarte puțini la număr, care sunt suficient de detașați de deget pentru a privi în direcția în care indică acesta. Aceștia sunt cei care și-au transcens convingerile și care sunt luați de regulă drept blasfemiatori.

Pag. 134

Într-o noapte, Maestrul și-a dus discipolii pe câmpul aflat sub cerul înstelat. Arătând către stele, el le-a spus discipolilor:

- Acum concentrați-vă asupra degetului meu, toată lumea.

Au înțeles cu toții mesajul.

Pag. 135

Îngrijorat de tendința Maestrului de a distruge orice afirmați de credință în Dumnezeu, un discipol a strigat:

- Nu mi-a mai rămas nimic de care să mă agăț.
- La fel strigă și puiul de pasăre când este aruncat afară din cuib! I-a răspuns Maestrul.

Mai târziu, el a adăugat:

- Cum crezi că vei putea zbura dacă te agăți de cuibul convingerilor tale? Acest lucru nu înseamnă zbor, ci doar zbatere de aripi!

Pag. 136

- Umilința nu are nimic de-a face cu lipsa prostescă a aprecierii de sine, a spus Maestrul. Ea se naște din înțelegerea faptului că tot ce puteți realiza prin eforturile voastre este să vă schimbați comportamentul, nu pe voi înșivă.

- Altfel spus, adevărata schimbare se produce fără efort?
- Exact, a răspuns Maestrul.
- Atunci, cum se produce ea?
- Prin luciditate.
- Și cum poți deveni lucid?
- Cum te trezești din somn atunci când ești adormit?
- Deci nu există nimic bun cu care să te poți mândri?

Ca răspuns, Maestrul a povestit o conversație la care a asistat cândva:

- Ce voce are Maestrul nostru! Cât de divină cântă el imnurile!
- Hm! Dacă aş avea vocea lui, la fel aş cânta și eu!

Pag. 137

Când regele provinciei vecine și-a anunțat intenția de a vizita mănăstirea, toată lumea a intrat în agitație. Numai Maestrul și-a păstrat calmul.

Regele a fost adus în prezența Maestrului. El s-a înclinat până la pământ și i-a spus:

- Am convingerea că ai atins perfecțiunea misticismului. De aceea, am venit să te întreb care este esența acestuia.

- De ce? a întrebat Maestrul.

- Doresc să pătrund în natura ființei, ca să îmi pot controla întreaga ființă, dar și pe cea a supușilor mei, pentru ca întreaga mea națiune să cunoască starea de armonie.

- Foarte bine, a spus Maestrul, dar te avertizez că atunci când vei avansa suficient de mult cu introspecția ta, vei descoperi că armonia pe care o cauți nu poate fi obținută prin control, ci prin abandonare de sine.

Pag. 138

Predicatorul:

- Care este, după părerea ta, cel mai mare păcat al lumii?

Maestrul:

- Cel al omului care îi consideră pe semenii săi niște păcătoși.

Pag. 139

- Într-adevăr, există două tipuri de oameni: fariseii și oamenii de rând, a spus Maestrul, după ce a citit parabola lui Iisus.

- Cum îi poți recunoaște pe farisei?
- E simplu: ei sunt cei care fac această clasificare!

Pag. 140

- Toți oamenii sunt cam la fel de buni sau de răi, a spus Maestrul, care detesta etichetările.
- Cum poți să pui un sfânt și un păcătos pe picior de egalitate? a protestat un discipol.
- Pentru că toți se află la aceeași distanță de soare. Crezi că poți micșora această distanță dacă trăiești la ultimul etaj al unui zgârie-nori?

Pag. 141

Maestrul susținea că tot ce consideră lumea ca fiind adevărat este fals. De aceea, orice pionier autentic este izolat. El le-a spus discipolilor:

- Voi vă gândiți la Adevăr ca la o formulă pe care ați citit-o într-o carte. Adevărul nu poate fi obținut decât cu prețul singurătății. Dacă doriți să urmați Adevărul, va trebui să învățați că mergeți singuri pe cale.

Pag. 142

- Sunt gata să merg oriunde în căputarea Adevărului, a spus discipolul, plin de ardoare.

Maestrul era de-a dreptul amuzat:

- Și când ai de gând să pleci?
- În clipa în care îmi vei spune încotro s-o apuc.
- Îți sugerez să o apuci în direcția pe care ți-o indică nasul.
- Bine, dar unde trebuie să mă opresc?
- Oriunde dorești.
- Și Adevărul va fi acolo?
- Cu siguranță. Chiar în fața nasului tău, privindu-te în ochii tăi orbi.

Pag. 143

- Cum este iluminarea, ușoară sau grea?
- Este la fel de ușoară sau de grea ca și vederea lucrurilor care se află chiar în fața ta.

- Cum poate fi vederea lucrurilor din față grea?

La care, Maestrul a răspuns printr-o anecdotă:

O fată și-a întâmpinat iubitul cu următoarele cuvinte:

- Observi ceva schimbat la mine?
- O nouă rochie?
- Nu.
- Pantofi noi?
- Nu. Altceva.
- Mă dau bătut.
- Port o mască de gaze!

Pag. 144

Discipolul era budist.

- Ce este mintea lui Buddha? a întrebat el.
- De ce nu mă întrebi despre propria ta minte, în loc să mă întrebi despre mintea altcuiva? i-a spus Maestrul.
- Bine, atunci ce este sinele meu?
- Ca să poți afla răspunsul la această întrebare, trebuie mai întâi să înveți acțiunea secretă.
- Și care este acțiunea secretă?
- Aceasta, i-a spus Maestrul, după care a închis ochii și i-a deschis la loc.

Pag. 145

Maestrul le-a explicat discipolilor că vor atinge Iluminarea dacă vor dobândi privirea neinterpretativă.

Ce era privirea neinterpretativă, au dorit să afle ei.

Iată cum le-a explicat Maestrul:

Doi muncitori catolici lucrau la canalul din fața unui bordel. Deodată, ei au văzut un rabin furișându-se în casa rău famată. „La ce te puteai aștepta?” și-au spus ei.

După o vreme, ei au văzut un preot protestant furișându-se în interior. Nici o surpriză. „La ce te puteai aștepta?”

A urmat însă un preot catolic, care și-a acoperit fața cu o glugă și a intrat la rândul lui în clădire. „Doamne, ce groaznic! Una din bietele fete trebuie să se fi îmbolnăvit!”

Pag. 146

Un discipol l-a întrebat odată pe Maestru cum poate pași pe cale?

- Auzi murmurul îndepărtat al pâ râului care trece prin fața mănăstirii?
- Da.
- Exact așa trebuie să intri pe cale.

Pag. 147

Maestrului îi plăcea să relateze următoarea povestire legată de sine:

După ce i s-a născut primul copil, s-a dus la maternitate și și-a văzut soția aplecată deasupra unui leagăn. A privit-o în tăcere, studiind cum se uită la copilul adormit. A citit pe fața ei uimire, incredulitate, fericire, extaz. Mișcat până la lacrimi, el a intrat în vârful picioarelor, a îmbrățișat-o și i-a spus: „Știu exact ce simți, draga mea!”

Trezită la realitate, soția sa a izbucnit: „Da. Nu înțeleg de unde au găsit un leagăn atât de frumos pentru numai 20 de dolari!”

Pag. 148

Ori de câte ori venea vorba despre Dumnezeu, Maestrul insista că acesta este dincolo de posibilitatea de înțelegere a gândirii umane, un Mister, și orice am spune noi despre El nu este valabil în ceea ce îl privește, ci doar în ceea ce privește convingerea noastră despre El.

Discipolii nu au înțeles niciodată prea exact ce dorește să spună, până într-o zi, când Maestrul le-a explicat într-un alt fel.

- Nu este adevărat ce se spune, că Dumnezeu ne-a creat această lume, că El ne iubește sau că este infinit, căci despre Dumnezeu nu se poate spune nimic. De aceea, dacă doriți să rostiți adevărul, ar trebui să spuneți: conceptul nostru despre Dumnezeu a creat lumea, conceptul nostru despre Dumnezeu ne iubește, conceptul nostru despre Dumnezeu este infinit.

- Dacă este adevărat ce spui, nu am face mai bine renunțând la orice concept despre Dumnezeu?

- Dacă nu i-ați construi singuri, nu ar mai fi nevoie să renunțați la toți acești idoli, a răspuns Maestrul.

Pag. 149

Unii discipoli nu erau prea încântați de lipsa de respect a Maestrului față de credința oamenilor într-un Dumnezeu personal.

El le-a citat odată o frază la care ținea foarte mult, preluată din jurnalul Secretarului General al Națiunilor Unite, Dag Hammarskjöld:

„Dumnezeu nu moare în ziua în care noi încetăm să mai credem într-o divinitate personală, dar noi murim în ziua în care viața noastră nu mai este iluminată de acea strălucire, reînnoită în fiecare zi, a *minunării* – a cărei sursă transcende orice rațiune”.

Pag. 150

Odată, Maestrul a văzut o mare de oameni adunați în fața mănăstirii sale, cântând imnuri de slavă și agitând un afiș uriaș pe care scria: CHRISTOS ESTE RĂSPUNSUL.

El s-a îndreptat către omul care ținea afișul, care avea o mină severă, și l-a întrebat:

- Da, dar care este întrebarea?

Pe moment, omul a rămas fără replică, dar și-a revenit curând și a spus:

- Christos nu este un răspuns la o întrebare, ci răspunsul la toate problemele noastre.

- În acest caz, care este problema?

Mai târziu, el le-a spus discipolilor:

- În cazul în care Christos este într-adevăr răspunsul, atunci prin Christos eu înțeleg: înțelegerea lucidă a *cauzei* care generează toate problemele.

Pag. 151

- Ce trebuie să fac pentru ca să ating iluminarea? A întrebat discipolul, plin de aspirație.

- Să vezi realitatea exact așa cum este, i-a răspuns Maestrul.

- Atunci, ce trebuie să fac pentru ca să văd realitatea așa cum este?

Maestrul a zâmbit și a spus:

- Prietene, am o veste bună și una rea pentru tine.
- Care este vestea rea?
- Nu poți să faci nimic ca să vezi. Vederea interioară este un dar.
- Și vestea bună?
- Nu poți să faci nimic ca să vezi. Vederea interioară este un dar.

Pag. 152

Problemele oamenilor rezistă cu încăpățânare în fața soluțiilor ideologice, așa cum avea să afle pe pielea lui un reformator în domeniul muncii atunci când l-a luat pe Maestru ca să vadă un canal săpat cu utilaje moderne.

- Această mașină, a spus el, a furat slujbele a mii de oameni. Ar trebui să fie distrusă și înlocuită cu o sută de oameni cu lopeți în mână.

- Așa e, a confirmat Maestrul, sau și mai bine o mie de oameni cu niște lingurițe.

Pag. 153

Predicatorul era hotărât să obțină de la Maestru o declarație clară a credinței sale în Dumnezeu.

- Crezi în Dumnezeu?
- Bineînțeles, a răspuns Maestrul.
- Crezi că El este cel care a creat totul?
- Desigur.
- Și cine l-a făcut pe Dumnezeu?
- Tu!

Predicatorul a rămas interzis.

- Crezi cu seriozitate că eu l-am făcut pe Dumnezeu?
- Pe Dumnezeul la care *te gândești* tot timpul și *despre care* vorbești! I-a răspuns Maestrul, placid.

Pag. 154

Maestrul nu îi agrea pe ideologi, pentru simplul motiv că deși teoriile sunau rezonabil, ele nu se potriveau niciodată cu realitatea.

Ca să demonstreze mai clar ce vrea să spună, el a povestit cazul unui ideolog care a spus:

- Aceasta este o lume nebună. Bogații cumpără pe credit, deși au o grămadă de bani, iar săracii trebuie să plătească cash, deși nu au nici un ban.

- Și ce sugerezi? l-a întrebat cineva.
- Să schimbăm lucrurile. Să-i obligăm pe bogați să plătească cu bani lichizi și să le permitem săracilor să cumpere pe credit.

- Dar dacă un vânzător îi va vinde săracului pe credit, va deveni el însuși sărac, cât de curând.
- Perfect! a sărit în sus ideologul. Atunci va putea cumpăra și el pe credit!

Pag. 155

Maestrul considera foarte obositor să vorbească cu cei care nu oboseau să apere existența lui Dumnezeu și să discute despre natura acestuia, deși nu făceau nimic pentru a-și dezvolta conștiința de sine, singura care poate aduce după sine eliberarea și iubirea.

El s-a adresat astfel unui grup de persoane care l-au rugat să le vorbească despre Dumnezeu:

- Voi nu doriți să îl vedeți pe Dumnezeu, ci doar să *vorbiți* despre el. De aceea, voi îl vedeți așa cum *credeți* voi că este, nu cum este în realitate. Căci Dumnezeu este manifestat, nu este ascuns. Atunci, de ce să mai vorbim? Mai bine deschideți ochii și priviți-l.

Mai târziu, el a adăugat:

- Să vezi este cel mai ușor lucru din lume. Tot ce aveți de făcut este să ridicați staturile gândurilor voastre despre Dumnezeu.

Pag. 156

Discipolul:

- Noi trebuie să ne îmbrăcăm și să mâncăm. Cum ne putem elibera de toate acestea?
- Mâncând și îmbrăcându-ne, a răspuns Maestrul.
- Nu înțeleg.
- Dacă nu înțelegi, mănâncă-ți mâncarea și îmbracă-te.

Mai târziu, el a adăugat:

- Nu poți transcende niciodată ceva cu care te lupți (te afli în conflict).
- Apoi a spus:
- Cei care își propun să se ridice deasupra unei mese bune și a unei haine bine croite și-au pierdut mințile spirituale.

Pag. 157

Cea mai comună cauză a nefericirii, a afirmat ritos Maestrul, este decizia oamenilor de a fi nefericiți. Așa se explică de ce din două persoane aflate în exact aceeași situație, una este fericită iar cealaltă nefericită.

El a povestit apoi cum odată, fiica sa cea mică era foarte reticentă în a pleca într-o tabără de vară. Ca să-i ușureze plecarea, el a cumpărat câteva vederi și le-a scris pe numele său. Le-a dat apoi fiicei sale.

- În fiecare zi, i-a spus el, scrie doar atât: „Mă simt bine” pe una din aceste vederi și pune-o în cutia poștală.

Fata s-a gândit puțin, după care l-a întrebat:

- Cum se scrie „groaznic”?

Pag. 158

Maestrul era un mare susținător al cercetării istoriei. Singurul lucru de care se plângea în legătură cu studenții la istorie era legat de faptul că aceștia ignoră lecțiile valoroase pe care le oferă istoria.

- Adică? l-a întrebat un student.

- Spre exemplu, faptul că problemele care cândva erau considerate atât de importante nu mai reprezintă astăzi decât simple abstracții într-o carte. Sau faptul că eroii marilor drame istorice, considerați odată atât de puternici, s-au dovedit simple păpuși trase de fire care astăzi ne apar evidente, dar pe care ei nu le bănuiau deloc!

Pag. 159

Maestrul a spus:

- Ceea ce voi numiți prietenie nu este de fapt decât o relație de afaceri, de genul: ridică-te la nivelul așteptărilor mele, dă-mi ceea ce aștept de la tine, iar eu te voi iubi. În schimb, dacă mă vei refuza, iubirea mea se va transforma în resentimente amare și în indiferență.

El le-a povestit apoi discipolilor de bărbatul care s-a întors acasă, la soția și la drăgălașa sa fiică în vârstă de trei ani, după o zi grea la birou.

- Îi dai un pupic lui tati? i-a spus el fetei.

- Nu.

- Rușine să-ți fie! Tăticul tău lucrează din greu toată ziua ca să facă rost de bani, și uite cum te porți! Haide, dă-mi pupicul!

Privindu-l în ochi, drăgălașa fetei i-a răspuns:

- Unde-s banii?

Unul din discipoli i-a spus Maestrului:

- Eu nu îmi comercializez iubirea pentru bani.

- Nu crezi că este cel puțin la fel de rău să o comercializezi tot pentru iubire?

Pag. 160

- Ce înseamnă să fii iluminat?

- Să vezi.

- Ce?

- Superficialitatea succesului, goliciunea realizărilor, inutilitatea eforturilor umane, a răspuns Maestrul.

Discipolul a rămas consternat:

- Nu crezi că aceasta înseamnă pesimism și disperare?

- Nu. Aceasta înseamnă fascinația și libertatea vulturului care plutește deasupra unei prăpăstii fără fund.

Pag. 161

Un discipol descurajat s-a plâns că cu toate lipsurile sale, viața își bate joc de el.

- Își bate joc? a strigat Maestrul. Cum poți să spui așa ceva? Privește în jurul tău, omule! Fiecare moment de luciditate înseamnă că viața te răsplătește mai mult decât meriți.

Pag. 162

Maestrul a continuat apoi relatând povestea proprietarului de hotel care s-a plâns amarnic de efectele pe care le-a produs asupra afacerii sale noua autostradă construită de guvern.

- Ascultă, i-a spus un prieten. Pur și simplu nu te înțeleg. În fiecare seară, hotelul tău este arhiplin.

- Nu te lăsa indus în eroare de acest lucru. Înainte de construirea autostrăzii, eram nevoit să refuz 30-40 de clienți în fiecare seară, căci nu mai aveam locuri. Acum, abia dacă mai pot refuza 25.

După care Maestrul a adăugat:

- Dacă sunteți hotărâți să vă simțiți nefericiți, chiar și clienții inexistenți devin reali.

Pag. 163

Parabola le-a amintit discipolilor de pesimistul care a spus: „Viața este îngrozitoare. Ar fi fost mai bine dacă nu m-aș fi născut”.

- Așa este, a spus Maestrul, cu un licăr amuzat în priviri, dar câți au acest noroc? Cel mult unul la zece mii!

Pag. 164

Maestrul era conștient de faptul că de multe ori, discipolii săi nu-i înțelegeau cuvintele. El continua totuși să le vorbească, știind că într-o bună zi ele vor prinde rădăcini și vor înflori în inimile celor care le-au auzit.

Odată, el le-a spus:

- Timpul pare întotdeauna mai lung atunci când aștepti ceva: o vacanță, un examen, ceva după care tânjești sau de care te temi.

- În schimb, pentru cei care au curajul să se abandoneze momentului prezent – fără să se gândească la experiența pe care o trăiesc, fără să aibă așteptări și fără să dorească să o evite, timpul capătă valoarea Eternității.

Pag. 165

- Ușurința vieții te distruge, i-a spus Maestrul unui discipol mai superficial. Numai o nenorocire te mai poate salva.

Iată cum a explicat el aceste cuvinte:

- Aruncă o broască într-o oală cu apă care fierbe și ea va sări afară într-o singură clipă. În schimb, las-o în aceeași oală, dar în care apa se încălzește gradat, și ea își va pierde puterea de a sări atunci când va dori să o facă.

Pag. 166

Guvernatorul s-a adresat Maestrului:

- Poți să-mi dai vreun sfat legat de demnitatea pe care o ocup?

- Da, învață să dai ordine.
- Cum?
- Astfel încât cei din jur să le primească fără a se simți inferiori, i-a răspuns Maestrul.

Pag. 167

Întrebat cum poate fi descoperită Tăcerea, Maestrul a răspuns prin următoarea parabolă:

Directorul unei fabrici era interesat să cumpere piei de broască. Un fermier i-a trimis un fax în care îi scria că îi poate furniza orice cantitate, până la o sută de mii de bucăți sau mai mult, la cerere. Directorul i-a răspuns printr-un alt fax: „Trimite primul transport cu 50.000 de bucăți”.

După două săptămâni, a sosit un colet în care se afla o singură piele de broască, însoțită de următorul bilet: „Domnule, îmi cer scuze. Asta era singura broască pe care am găsit-o în împrejurimi. Zgomotul pe care îl făcea m-a păcălit”.

Mai târziu, Maestrul le-a explicat discipolilor:

- Studiați zgomotele pe care le fac oamenii. Priviți dincolo de zgomotul pe care îl produceți voi înșivă și veți constata că dincolo de el nu se află nimic, decât vidul și Tăcerea.

Pag. 168

- Viața mea este alcătuită din cioburi, s-a plâns vizitatorul. Sufletul meu este pătat de păcate. Mai există vreo speranță pentru mine?

- Da, i-a răspuns Maestrul. Există ceva care unește toate cioburile și curăță orice pată.

- Ce anume?
- Iertarea.
- Pe cine trebuie să iert?
- Pe toată lumea: viața, pe Dumnezeu, pe aproapele tău, dar mai presus de orice, pe tine.
- Cum pot să fac acest lucru?
- Înțelegând că nimeni nu este vinovat, i-a răspuns Maestrul. NIMENI.

Pag. 169

Oamenii au rămas scandalizați auzindu-l pe Maestru spunând că religia nu este o problemă socială. El le-a relatat însă o parabolă:

A fost odată un ursuleț polar care a întrebat-o pe mama lui:

- Mami, tata a fost tot un urs polar?
- Bineînțeles.

După o vreme, ursulețul a continuat:

- Spune-mi, mami, bunicul a fost și el un urs polar?
- Da, a fost un urs polar.

- Dar străbunicul, a fost tot un urs polar?
- Da. De ce mă întrebi toate aceste lucruri?
- Pentru că am înghețat și mă plictisesc.

După care, Maestrul a conchis:

- Religia nu este o problemă socială, și în nici un caz una moștenită. Ea este un aspect care ține de intimitatea supremă a individului.

Pag. 170

- Caut semnificația existenței, a spus străinul.
- Cu siguranță, pornești de la premisa că existența are o semnificație, i-a răspuns Maestrul.
- Și nu-i așa?
- Dacă vei experimenta existența exact așa cum este ea, nu cum *crezi* tu că este, vei descoperi că întrebarea ta nu are nici un rost.

Pag. 171

- Se poate vorbi de eliberare socială?
- Sigur că da, a răspuns Maestrul.
- Cum poate fi descrisă aceasta?
- Ca o eliberare de nevoia de a aparține turmei.

Pag. 172

- Prietene, s-a adresat Maestrul luptătorului pentru libertate cu care era coleg de celulă la închisoare, mâine vei fi executat. Nu mă îndoiesc că vei înfrunța moartea cu curaj. Există un singur lucru care te împiedică să o înfrunți și cu bucurie.
- Care?
- Dorința ca faptele tale de vitejie să nu fie uitate, ca generațiile următoare să aplaude acțiunile tale eroice.
- Și ce-i rău în asta? a întrebat condamnatul.
- Nu ți-a trecut niciodată prin minte că chiar dacă posteritatea își aminti de faptele tale, ele nu vor fi atașate de tine, ci de NUMELE tău?
- Păi, nu este același lucru?
- Nici vorbă, prietene! Numele este sunetul la care răspunzi, eticheta pe care o porți. Cine ești TU?

Au fost suficiente aceste cuvinte pentru ca omul să „moară” chiar în noaptea aceea, chiar înainte de căderea ghilotinei, a doua zi dimineată.

Pag. 173

Printre discipoli s-au auzit zvonuri despre discuția Maestrului cu cel executat.

- Cu siguranță, numele unei persoane înseamnă mai mult decât un simplu sunet, i-au spus ei.

În loc de răspuns, Maestrul le-a relatat parabola vânzătorului ambulant care a devenit multimilionar, dar care nu știa să se semneze, așa că era nevoit să treacă pe cecuri o cruce.

Într-o zi, bancherul a rămas surprins să constate că pe cec erau trecute trei cruci.

- E vorba de soția mea, i-a explicat milionarul, care a ținut să semneze ea acest cec. Are ambiții sociale. Cât despre cel de-al doilea X, acesta reprezintă numele meu mijlociu.

Pag. 174

Discipolii stăteau pe malul râului.

- Dacă o să cad de pe acest mal, o să mă înec? a întrebat unul dintre ei.  
- Nu, i-a răspuns Maestrul. În cazul tău, nu căderea te poate îneca, ci statul pe mal<sup>4</sup>.

Pag. 175

Vorbind despre falsul curaj, Maestrul le-a povestit discipolilor cum, în timpul războiului, s-au înghesuit cu toții în pivnița mănăstirii, în timpul unui atac aerian. Au stat acolo toată ziua, auzind bombe care cădeau în jur. Când s-a lăsat seara, doi bărbați au exclamat că ei nu mai suportă:

- Ne-am săturat. Ne ducem acasă, indiferent de bombe.

Au plecat, dar numai pentru a se întoarce după trei minute.

- Văd că v-ați schimbat intenția, le-a spus Maestrul cu un zâmbet.

- Mda, au răspuns ei cu un aer plictisit, a început să plouă.

Pag. 176

- Cât de fericit pare Maestrul vostru, a exclamat un vizitator.

- Cei care au aruncat acea povară numită ego pășesc întotdeauna cu multă voieșie, a explicat discipolul.

Pag. 177

Maestrul a fost întrebat ce crede în legătură cu realizările tehnologiei moderne. El a răspuns, ca de obicei, printr-o istorioară:

Un profesor distrat a întârziat la seminarul pe care trebuia să-l țină. Dându-și seama de întârziere, el a sărit într-un taxi și i-a strigat șoferului:

- Grăbește-te! Cu viteza maximă!

În timp ce taxiul rula cu o viteză nebună, el și-a dat seama că nu i-a spus șoferului în ce direcție să o ia. De aceea, i-a strigat acestuia:

- Știi în ce direcție te îndrepti?

- Nu, domnule, dar merg cu viteza maximă!

---

<sup>4</sup> N.Tr. Joc de cuvinte intraductibil, dat de particula in, care înseamnă „în interior”. It isn't falling in that causes you to drown; it's staying in. Este vorba deci de o scufundare în interior, prin comparație cu rămânerea pe loc.

Pag. 178

Un mare număr de prieteni și de foști discipoli s-au adunat să sărbătorească cea de-a 90-a aniversare a zilei de naștere a Maestrului.

Pe la mijlocul petrecerii, Maestrul s-a ridicat în picioare și a ținut următorul discurs:

- Măsura vieții este calitatea ei, nu numărul de zile care s-au scurs.

Pag. 179

La un miting-mamut organizat împotriva intenției guvernului de a fabrica arme nucleare, Maestrul și discipolii săi ieșeau în evidență în mijlocul mulțimii.

Când din tribune s-a auzit afirmația: „Bombeleucid oameni!”, mulțimea a început să aplaude furtunos. Singur Maestrul a clătinat din cap și a murmurat:

- Nu-i adevărat! Oamenii îiucid pe oameni!

Când și-a dat seama că a fost auzit de un vecin, el s-a aplecat la urechea acestuia și i-a spus:

- Bine, corectez: nu oamenii, ci ideile lorucid alți oameni.

Pag. 180

Maestrul a avut grijă ca biblioteca mănăstirii să fie înțesată de cărți de toate genurile: despre politică, arhitectură, filosofie, agricultură, poezie, istorie, știință, psihologie, artă... și genul care îi plăcea lui cel mai mult între toate: ficțiune.

Unul din refrenele pe care le repeta deseori era acesta:

- Doamne, salvează-ne de oamenii care nu gândesc, nu gândesc, nu gândesc!

De nimic nu se temea mai mult, le spunea el discipolilor, decât de mințile înguste, de cei care nu citeau decât un singur gen de cărți.

Discipolii săi au rămas uimiți, căci această afirmație părea în contradicție cu esența învățaturii Maestrului, cea referitoare la percepția de dincolo de minte și conștiința non-conceptuală.

Rugat să comenteze, iată care a fost răspunsul lui:

- Un ghimpe poate fi scos cu ajutorul unui alt ghimpe.

Pag. 181

Maestrul a dispus instalarea în bibliotecă a unui indicator mare de avertizare cu un craniu și două oase încrucișate, pe care scria: CĂRȚILE UCID.

- De ce? a dorit cineva să știe.
- Deoarece cărțile alimentează ideile, care se transformă apoi în convingeri, împietrind mintea și distorsionând percepția Realității.

Pag. 182

Un discipol s-a plâns de obiceiul Maestrului de a-și bate joc de toate convingerile la care el ținea foarte mult.

Maestrul:

- Am dat foc templului convingerilor tale pentru ca prin distrugerea lui să poți avea o priveliște clară asupra cerului nesfârșit.

Pag. 183

Maestrul s-a întâlnit cu un vecin foarte bătrân, care se plimba sprijinindu-se în baston.

- Bună dimineața, i-a strigat el. cum îți mai merge?

- Nu prea bine, i-a răspuns omul cu o voce slăbită. Înainte, obișnuiam să mă plimb prin cartier în fiecare dimineață, înainte de micul dejun. Acum mă simt atât de vlăguit încât nu reușesc să parcurg decât jumătate din distanța de altădată, după care trebuie să mă întorc și să o iau de la început.

Pag. 184

Maestrul insista mereu că luciditatea este mai importantă decât adorația.

- Dar nu trebuie să depindem de Dumnezeu? l-a întrebat cineva.

- Iubitul dorește binele iubitei sale, care presupune, printre altele, și eliberarea iubitei de Iubit.

Mai târziu, el a redat un dialog imaginar între Dumnezeu și devotul său:

Devotul: Te rog, nu mă părăsi, Doamne.

Dumnezeu: Trebuie să plec, pentru ca în locul Meu să vină Sfântul Duh.

Devotul: Cine este acest Duh Sfânt?

Dumnezeu: Lipsa de teamă și libertatea care se nasc din non-dependență.

Pag. 185

Odată, Maestrul a povestit de un vecin de la țară care avea o obsesie cu cumpărarea de teren.

- Mi-aș dori să am mai mult pământ, i-a spus el într-o bună zi.

- De ce? l-a întrebat Maestrul. Nu crezi că ai deja prea mult?

- Dacă aș avea mai mult pământ, aș putea crește mai multe vaci.

- Și ce ai face cu ele?

- Le-aș vinde pe bani buni.

- De ce?

- Ca să pot cumpăra mai mult pământ și să cresc alte vaci...

Pag. 186

Predicatorul a început o dispută cu Maestrul pe tema dependenței de Dumnezeu.

- Dumnezeu este tatăl nostru, a spus el, și noi avem tot timpul nevoie de ajutorul lui.

- Când un tată își ajută fiul cel mic, toată lumea zâmbește. Când un tată își ajută fiul adult, toată lumea îl câinează!

Pag. 187

Maestrul avea o viziune foarte clară asupra Planificării Familiale. Celor care erau de părere că mărimea familiei era o problemă personală a familiei sau o chestiune de politică internă a unei țări, el le povestea următoarea parabolă:

A existat odată o țară în care fiecare cetățean își putea cumpăra propria bombă nucleară, mai mică, de mărimea unei grenade, dar suficient de puternică pentru a spulbera un oraș întreg.

La un moment dat, a izbucnit o dezbatere publică foarte aprinsă legată de dreptul cetățenilor de a poseda asemenea bombe. Până la urmă, s-a ajuns la un compromis: nimeni nu putea purta la el o bombă fără un permis. În schimb, ce făcea fiecare în casa lui era propria sa problemă...

Pag. 188

Cineva i-a povestit Maestrului de tirajele fenomenale în care se vindea o revistă pentru adulți.

- Foarte rău, a comentat el. Tot ce se poate spune despre Sexul Real este că cu cât citești mai mult despre el, cu atât îl cunoști mai puțin.

Mai târziu, el a adăugat:

- Și cu atât te bucuri mai puțin de el.

Pag. 189

- Lumea modernă suferă din ce în ce mai mult de anorexie sexuală, a spus psihiatrul.

- Ce-i aia? a întrebat Maestrul.

- Pierderea apetitului sexual.

- Groaznic! a exclamat Maestrul. Și care este remediul pentru această boală?

- Știința nu a aflat încă. Tu îl cunoști?

- Cred că da.

- Care?

- Faceți din nou din sex un simbol, a spus Maestrul, cu un zâmbet ștrengar.

Pag. 190

Deși Maestrul nu se opunea psihoterapiei, considerând chiar că este necesară pentru unii oameni, el nu se sfia să afirme că psihoterapeuții nu aduc decât rareori ușurare; ei nu îți rezolvă problema, ci doar ți-o schimbă cu alta, mai ușor de suportat.

El și-a adus aminte de un cetățean care călătorea cu autobuzul, imediat după terminarea războiului, ținând ceva înfășurat în mână.

- Ce este obiectul pe care-l ții în poală? l-a întrebat controlorul.
- O bombă neexplodată. O duc la Unitatea de Geniu.
- Doamne, omule! Ești nebun? Nu se ține așa ceva în poală! Pune-o imediat sub scaun!

Pag. 191

În ziua alegerilor, Maestrul era întotdeauna primul care apărea la cabina de votare. El nu putea înțelege de ce unii dintre discipolii săi refuzau să-și exprime dreptul la vot.

- Oamenii sunt dispuși să își plătească impozitele și să-și verse sângele pentru democrație, spunea el. oare de ce nu-și dau osteneala să și voteze, pentru ca aceasta să funcționeze?

Pag. 192

Iată o poveste pe care Maestrul o spunea deseori, atunci când dorea să illustreze felul în care se privesc oamenii unii pe alții.

La scurt timp după ce s-a căsătorit, el a trăit o vreme într-un apartament situat la etajul zece al unui imobil. Într-o zi, tânăra lui soție a ieșit de sub duș ca să-și ia un prosop, când deodată, a înghețat. Afară se afla un spălător de ferestre care se uita la ea. A trecut un întreg minut înainte ca ea să-și revină și să poată face o mișcare.

Cel care a rupt vraja a fost chiar spălătorul de geamuri:

- Care-i problema, cucoană? N-ai mai văzut un spălător de geamuri până acum?

Pag. 193

Când s-a născut primul fiu al Maestrului, el nu se mai sătura să-l privească.

- Ce ți-ai dori să ajungă când va fi mare? l-a întrebat cineva.
- Un om fericit! a răspuns Maestrul.

Pag. 194

- Felicită-mă!
- De ce?
- Am găsit în sfârșit o slujbă care îmi oferă perspective excelente de avansare.

Maestrul i-a spus sceptic:

- Ieri erai un adormit. Astăzi ești tot un adormit, și așa vei rămâne până când vei muri. De ce fel de avansare poate fi vorba?
- Vorbeam de o avansare financiară, nu de una spirituală.
- Aha! Înțeleg. Vei fi un adormit cu un cont în bancă, pe care nu te vei putea bucura, căci nu vei fi treaz.

Pag. 195

Întrebat ce este iluminarea, Maestrul a răspuns:

- Iluminarea înseamnă trezire. Chiar acum voi dormiți, dar nu știți acest lucru.

După care le-a povestit cazul unei femei recent măritate care i s-a plâns de prostul obicei al bărbatului ei de a bea.

- Dacă știai că bea, de ce te-ai mai măritat cu el? a întrebat-o cineva.
- Nu mi-am dat seama că bea, a răspuns fata, decât în ziua când a venit acasă treaz!

Pag. 196

Iisus le-a recomandat oamenilor drept modele păsările cerului și florile pământului. La fel a procedat și Maestrul. El povestea deseori de o scrisoare pe care a primit-o de la un vecin bogat:

„Stimate domn,

Vă trimit această scrisoare în legătură cu piscina pentru păsări pe care am donat-o mănăstirii. Aș dori să vă informez că ea nu trebuie folosită de vrăbii”.

Pag. 197

În timp ce îi explica despre religia sa Maestrului, un vizitator i-a spus:

- Noi credem că suntem poporul ales al lui Dumnezeu.
- Ce înseamnă asta? l-a întrebat Maestrul.
- Că Dumnezeu ne-a ales pe noi dintre toate popoarele pământului.
- Cred că nu mai trebuie să întreb care popor a făcut descoperire! a spus Maestrul, fără nici o inflexiune în glas.

Pag. 198

- Îngăduie-mi să-ți explic Vestea cea Bună pe care ne-a adus-o religia mea, a spus predicatorul.

Maestrul era numai ochi și urechi.

- Dumnezeu este iubire. El ne iubește și ne va răsplăti de-a pururi, dacă îi vom respecta poruncile.
- DACĂ? A strigat Maestrul. Înseamnă că vestea nu este în întregime bună, nu-i așa?

Pag. 199

La oficiul poștal a sosit un pachet cu Biblii, foarte prost legat. Din el s-au revărsat pe podea o sumedenie de cărți frumoase, legate în piele de vițel.

Văzându-le, funcționarul de la Poștă nu s-a putut abține să nu-și oprească una pentru el.

Mai târziu, când s-a spovedit Maestrului, acesta i-a spus:

- Dar ce, Doamne iartă-mă, te-a determinat să furi o Biblie?
- Dispoziția religioasă în care mă aflu în acel moment, i-a răspuns omul, cu șiretenie.

Pag. 200

- Unii oameni care susțin că nu există viață după moarte, a spus discipolul.
- Zău? a întrebat Maestrul, fără să pară prea afectat.
- Nu ar fi îngrozitor să mori și să nu mai vezi, să nu mai auzi, să nu mai iubești și să nu te mai poți mișca?
- Ți se pare că este îngrozitor? Mie mi se pare că așa trăiesc cei mai mulți oameni chiar înainte de a muri.

Pag. 201

Un discipol s-a decis să fie mai direct:

- Crezi în viața de după moarte?
- Mi se pare ciudat că vă cramponați atât de puternic de acest subiect! i-a răspuns Maestrul.
- De ce ți se pare ciudat?
- Pentru că aveți chiar acum în fața ochilor această zi splendidă de aprilie, a răspuns Maestrul, arătând pe fereastră. Sunteți la fel ca niște copii mici care refuză să mănânce astăzi pentru că nu știu ce îi așteaptă mâine. Dacă vă este foame, mâncați pâinea cea de toate zilele!

Pag. 202

Uneori, Maestrul îi distra pe vizitatori povestindu-le întâmplări cu Mulla Nasruddin.

Se spune că odată, Mulla se zvârcolea în pat, răsucindu-se în toate direcțiile. Soția lui i-a spus:

- Care-i problema! Culcă-te.

Mulla i-a mărturisit că nu are cele șapte monede de argint pe care le datorează vecinului Abdullah și care trebuiau plătite a doua zi. De aceea, era prea îngrijorat pentru a putea dormi.

Auzind acest lucru, soția sa s-a dat imediat jos din pat, a deschis fereastra și a strigat: „Abdullah! Abdullah!”, până când vecinul a apărut la fereastră, somnoros, și a întrebat-o: „Ce e? Ce s-a întâmplat?”

Femeia i-a strigat: „Vroiam să-ți spun că nu-ți vei primi monedele de argint mâine, bărbatul meu nu le are”.

După care s-a întors în pat și i-a spus lui Nasruddin: „Acum poți să te culci liniștit. Cel care nu va mai dormi toată noaptea va fi Abdullah”.

După care, Maestrul a conchis:

- Cineva trebuie să plătească. De ce să fiți îngrijorați?

Pag. 203

Pentru a-și proteja recoltele, fermierii au ucis mii de păsări. Văzând trupurile lor răspândite pretutindeni pe câmp, un discipol și-a amintit de cuvintele lui Iisus: „Nici una din aceste păsări nu poate cădea pe câmp fără ca Tatăl să știe și să accepte acest lucru”. El l-a întrebat pe Maestru dacă această frază mai are vreun sens.

- Da, are, i-a răspuns Maestrul. Dar ele își revelează adevărata frumusețe numai dacă sunt privite pe fundalul unui câmp în care ele se înmulțesc cu milioanele, după care sunt ucise ca muștele.

Pag. 204

- Ce înseamnă iluminarea, concret?
- Să vezi realitatea exact așa cum este.
- Dar nu vede toată lumea realitatea așa cum este ea?
- Vai, nu! Cei mai mulți dintre oameni o văd așa cum o gândesc.
- Și care este diferența?
- Este aceeași diferență ca și între gândul că te vei îneca într-o mare agitată și realizarea faptului că nu ai cum să te îneci, întrucât nu există apă pe o rază de câțiva kilometri pătrați în jur.

Pag. 205

Un psihiatru a venit să-l vadă pe Maestru.

- Cum îi tratezi pe nevrotici? a dorit să știe el.
- Îi eliberez, i-a răspuns Maestrul.
- Cum?
- În loc să încerc să le rezolv problema, prefer să le dizolv egoul care a provocat-o.
- Aș putea să fac și eu asta?
- Da, dacă vei ieși din închisoarea gândurilor tale și vei pătrunde în lumea simțurilor, l-a încurajat Maestrul.

Pag. 206

Când predicatorul s-a întors din nou cu Vestea lui Bună, Maestrul i-a tăiat-o scurt:

- Ce Veste Bună este aceea care îți permite să ajungi atât de ușor în iad și atât de greu în cer?

Pag. 207

Pentru a ilustra faptul că nu există simboluri care să redea cu adevărat esența divinității, Maestrul le-a povestit discipolilor o întâmplare din viața sa, când soția sa conducea mașina pe străzile aglomerate ale unui oraș.

Ea s-a ciocnit cu o altă mașină, al cărei șofer a coborât geamul lateral și i-a strigat:

- Cucoană, de ce nu ai semnalizat ce doreai să faci?

- Pentru că nu există nici un fel de semnalizare pentru ceea ce doream eu să fac, i-a răspuns ea.

Pag. 208

Într-o zi, Maestrul l-a privit pe predicatorul care stătea în fața sa, atașat de convingerile sale și de faptele sale bune, și i-a spus:

- Prietene, uneori am impresia că atunci când vei muri, vei muri fără să fi trăit nici o secundă, ca și cum viața ar fi trecut pe lângă tine.

După o clipă de gândire, el a adăugat:

- Nu, mai rău decât atât! Ca și cum viața și cu tine ați fi mers în direcții opuse!

Pag. 209

Cu siguranță, Maestrul nu era deloc străin de ceea ce se petrece în lume. Rugat să explice una din zicătorile sale preferate: „Nu există bine sau rău; gândirea omului este cea care transformă realitatea în funcție de aceste criterii”, el a spus:

- Nu ați remarcat niciodată că ceea ce oamenii numesc aglomerație într-un tren devine atmosferă într-o discotecă?

Pag. 210

Pentru a ilustra același principiu, el a povestit cum odată, pe când era copil, l-a auzit pe tatăl său, un faimos politician, criticând cu duritate un coleg de partid care a trecut la opoziție.

- Dar, tată, până mai ieri erai plin de laude la adresa celor din opoziție care au trecut în partidul tău.

- Fiule, a sosit timpul să înveți un mare adevăr al vieții: cei care pleacă din partidul nostru în cel al adversarilor sunt niște trădători. Cei care vin din partidul adversarilor în partidul nostru sunt niște convertiți.

Pag. 211

- În țara Iluminării, învățăturile voastre vă vor servi la fel de puțin ca și discotecile într-un război. Acolo, singurul lucru de care veți avea nevoie va fi luciditatea, a spus Maestrul.

După care a continuat relatând povestea unei discipole de-a sa care a angajat o letoniană ca servitoare, dar a constatat cu disperare că fata nu știa cum să dea cu aspiratorul, nu auzise de mixere sau de mașini de spălat.

- Ce știi să faci? a întrebat-o ea.

Fata a zâmbit cu mândrie:

- Știu să mulg o femelă ren.

Pag. 212

- Cât timp îmi va lua să rezolv această problemă?

- Nu va dura nici măcar o secundă în plus, după ce o vei înțelege, i-a răspuns Maestrul.

Pag. 213

Predicatorul era un om neobișnuit. Cei care îl vedeau erau apucați de tremur. Nu râdea niciodată și era foarte tenace în practicile sale ascetice, căci credea cu convingere în durerea auto-provocată. Era renumit pentru posturile sale prelungite și pentru hainele subțiri pe care le purta iarna, pe ger.

Într-o zi, el i-a mărturisit Maestrului o durere secretă pe care o avea:

- Am trăit o viață în abnegație și am fost credincios preceptelor religiei mele. Există totuși ceva care îmi scapă și nu-mi dau seama ce. Ai vreo idee ce anume îmi lipsește?

Maestrul l-a privit cu atenție. Era atât de dur și de împietrit.

- Da, am: sufletul!

Pag. 214

Iată povestea pe care i-a spus-o Maestrul filosofului care dorea să știe de ce inteligența reprezintă un obstacol în calea iluminării:

Au fost odată trei pasageri într-un avion: un erudit, un cercetaș și un episcop. Avionul avea probleme la motor, iar la un moment dat, pilotul i-a anunțat că se prăbușește. Existau numai trei parașute, din care una o lua el. cei trei trebuiau să decidă care dintre ei vor fi salvați. Eruditul a spus:

- De vreme ce patria are atâta nevoie de mine, mi se pare normal ca una din parașute să îmi revină mie.

După care a înșfăcat parașuta și s-a grăbit să sară.

Episcopul l-a privit pe băiat și i-a spus:

- Fiule, eu am trăit destul, așa că mi se pare normal ca tu să iei parașuta rămasă și să te salvezi. Eu sunt pregătit să mor.

- Nu va fi necesar, sfinția ta, i-a răspuns cercetașul. Avem aici două parașute: eruditul a sărit cu rucsacul meu.

După care, Maestrul a adăugat:

- De regulă, inteligența nu lasă prea mult loc pentru luciditate.

Pag. 215

Vizitatorii erau întotdeauna uimiți de maniera relaxată în care făcea Maestrul tot ceea ce făcea.

- Pur și simplu, nu am timp să mă grăbesc, le spunea el.

Pag. 216

- Nu ne urezi Crăciun Fericit?

Maestrul s-a uitat pe calendar, a văzut că este joi și a spus:

- Aș prefera să vă urez O Zi Fericită de Joi!

Creștinii din mănăstire s-au simțit ofensați, dar Maestrul le-a explicat:

- Milioane de oameni au învățat să se bucure cu o anumită ocazie anuală, dar bucuria lor este de scurtă durată. Pentru cei care au învățat însă să se bucure de ziua de Astăzi, Crăciunul este în fiecare zi.

Pag. 217

Maestrul s-a adresat astfel unui grup de activiști sociali care doreau binecuvântarea lui pentru un plan pe care intenționau să-l pună în acțiune:

- Mă tem că voi nu aveți nevoie de acțiune, ci de lumină.

Apoi le-a explicat:

- A lupta cu răul prin activitate este ca și cum te-ai lupta cu întunericul cu mâinile goale. În acest caz, ai nevoie de lumină.

Pag. 218

Era imposibil să-l convingi pe Maestru să ia în serios ideea de patriotism sau de naționalism.

El l-a întrebat odată pe un englez care a emigrat în America:

- Ce ai câștigat devenind un american?

- Păi, în primul rând, am câștigat Revoluția Americană, i-a răspuns englezul.

Pag. 219

Maestrul a publicat odată un articol cu titlul „Pericolul religiei”, în care afirma, printre altele, că oamenii religioși se folosesc prea ușor de Dumnezeu pentru a-și acoperi propriile lor slăbiciuni și propriul egoism.

Articolul a provocat mânia multor lideri ai bisericii. Aceștia și-au reunit eforturile într-o culegere de articole care aveau drept scop respingerea cuvintelor Maestrului.

Văzând culegerea de articole, Maestrul a zâmbit:

- Dacă ce am spus eu era greșit, un singur articol ar fi fost mai mult decât suficient să mă contrazică.

Pag. 220

După ce a ținut un discurs politic foarte agitat la o adunare, un discipol l-a întrebat pe Maestru ce crede despre el. Maestrul i-a răspuns:

- Chiar dacă ceea ce ai spus era adevărat, ce nevoie aveai să țipi?

Mai târziu, el s-a adresat tuturor discipolilor:

- Adevărul suferă mai mult din cauza ardoarei propriilor săi apărători decât datorită atacurilor oponentilor săi.

Pag. 221

Maestrul le-a dat odată discipolilor următoarea lecție:

Le-a dat fiecăruia dintre ei câte o foaie de hârtie și le-a cerut să scrie pe ea lungimea sălii în care se aflau.

Aproape toți au trecut anumite cifre, cum ar fi 20 de metri. Doi sau trei dintre ei au adăugat și cuvântul „aproximativ”.

Maestrul:

- Nici unul nu a răspuns corect.
- Care era răspunsul corect?
- Răspunsul corect era: NU ȘTIU.

Pag. 222

Un lucru pe care Maestrul nu-l suporta era concurența.

- Bine, dar nu scoate concurența tot ce e mai bun în noi? l-a întrebat un discipol.
- Ea scoate la iveală ce e mai rău în voi, căci vă învață să urâți.
- Pe cine să urâm?
- Pe voi înșivă, căci criteriul activității voastre devine concurentul, nu nevoile și necesitățile voastre. Pe de altă parte, pe ceilalți, căci încercați să le-o luați înainte indiferent de costuri.
- Bine, dar această teorie ar pune capăt oricărui progres și oricărei schimbări, a protestat cineva.
- Singurul progres care există este progresul iubirii. Singura schimbare pe care merită să o puneți în practică este schimbarea inimii.

Pag. 223

- De ce nu ating mai mulți oameni iluminarea? l-a întrebat cineva pe Maestru.
- Pentru că ei consideră o pierdere ceea ce este în realitate un câștig.

După care i-a povestit de o cunoștință care a intrat în afaceri. Afacerea i-a mers bine. Clienții se înmulțeau de la o zi la alta.

Când Maestrul l-a felicitat pentru cât de bine îi merge, omul a început să se văicărească:

- Să fim realiști. Privește ușile magazinului, dacă oamenii vor continua să se mai îmbulzească în ele, va trebui în curând să le înlocuiesc balamalele.

Pag. 224

Unui negustor care a preferat să scape de stresul afacerii de comerț intrând în afaceri financiare, Maestrul i-a spus:

- A fost odată un om care se temea de propriile urme de pași. De aceea, în loc să meargă, el a început să alerge, dar urmele pașilor săi s-au înmulțit. Ce ar fi trebuit să facă? Să se oprească!

Pag. 225

- Suferința mea este insuportabilă.

- Momentul prezent nu este niciodată insuportabil. Disperarea ta se trage de la ceea ce gândești că se va întâmpla în următoarele cinci minute sau în următoarele cinci zile. Nu mai trăi în viitor.

Pag. 226

Întrebat ce fel de funeralii dorește pentru sine, Maestrul a răspuns:

- Lăsați-mi trupul undeva, direct pe pământ, și nu vă obosiți să-l îngropați, pentru ca cerul și pământul să-mi fie sicriu, luna și stelele să-mi fie făclii funerare, și întreaga creație să-mi fie coroană de flori.

- Am prefera să îți ardem corpul la crematoriu.

- Mi se pare prea mare osteneala. Și la urma urmei, de ce să le privăm pe bietele furnici de festinul lor funerar?

Pag. 227

Când cineva a anunțat că a devenit doctor în teologie, Maestrul, care avea o ironie fină, i-a spus cu un aer inocent:

- Doctor de teologie? Ce fel de boală e asta?

Pag. 228

Era binecunoscut faptul că Maestrul nu aprecia prea mult cuvântul „teologie”, în înțelesul lui comun.

Solicitat direct să își spună părerea, el a spus:

- Teologia a devenit o practică malefică, deoarece ea îmbină căutarea Adevărului cu menținerea unui sistem de convingeri.

Pag. 229

Maestrul susținea că loialitatea teologilor față de sistemul lor de convingeri îi făcea să devină orbi în fața adevărului. Nu întâmplător, ei l-au respins pe Mesia atunci când acesta a apărut.

După părerea lui, filosofii erau mai bine situați din acest punct de vedere, căci ei nu aveau un sistem fix de convingeri, fiind astfel mai deschiși în căutarea lor.

Din păcate, și filosofia era limitată, căci se baza prea mult pe cuvinte și concepte pentru a putea pătrunde în tainele unei Realități care nu poate fi cunoscută decât de mintea non-conceptuală.

- Filosofia, le-a spus el odată discipolilor, este o boală care nu poate fi vindecată decât prin iluminare. Abia atunci, ea lasă loc parabilelor și tăcerii.

Pag. 230

- De ce este atât de greu ca un om bogat să intre în Împărăția lui Dumnezeu?

În loc de răspuns, Maestrul le-a povestit de omul care a ajuns la un hotel cu limuzina, dar a fost purtat până în cameră cu targa. Directorul hotelului, convins că omul este paralizat, a întrebat-o pe soția acestuia ce s-a întâmplat:

- E un om foarte bogat, a răspuns aceasta. Nu are nevoie să umble pe jos.

Pag. 231

Discipolii i-au citit Maestrului epitaful pe care i l-au pregătit:

ERA MAI UȘOR SĂ FII LIPSIT DE TEAMĂ CÂND EL ERA LÂNGĂ NOI.

Maestrul:

- Dacă e adevărat că ați avut nevoie de mine ca să scăpați de teamă, înseamnă că prezența mea nu a făcut altceva decât să vă ascundă lașitatea, nu să o vindece.

Pag. 232

Guvernatorul a anunțat că vine în vizită la mănăstire ca să vadă un tufiș înflorit de trandafiri exotici.

Când a ajuns în grădină, a constatat că nu există decât un singur trandafir înflorit. Aflând că cel care a tăiat toți ceilalți trandafiri a fost Maestrul, el a cerut să afle de ce.

- Pentru că dacă i-aș fi lăsat pe toți, nu ai fi văzut nici măcar o singură floare.

După care a adăugat:

- Te-ai obișnuit prea tare cu mulțimile, prietene. Când ai văzut ultima oară un individ?

Pag. 233

- Ce trebuie să fac ca să realizez divinul?
- Divinul nu poate fi realizat făcând ceva anume, ci privind.
- Atunci care este rolul acțiunii?
- Acela de a exprima divinul, nu de a-l realiza.

Pag. 234

Maestrul a exemplificat astfel atitudinea țărilor bogate din lumea modernă:

Un bărbat s-a trezit din somn de cicăleala soției sale:

- Scoală-te și închide fereastra. E frig afară.

Omul a oftat:

- Pentru numele lui Dumnezeu! Crezi că dacă închid fereastra, afară o să se încălzească?!

Pag. 235

Maestrul nu le permitea discipolilor să trăiască în preajma lui decât pentru o perioadă limitată de timp, după care îi trimitea în lume, să se descurce singuri.

Când un nou venit l-a întrebat pe un alt discipol despre acest obicei al Maestrului, el a primit următorul răspuns:

- Maestrul este ca o oglindă care reflectă deopotrivă realitatea și pe tine însuși. Dacă ai apucat să vezi realitatea, oglinda trebuie înlăturată, căci altminteri se poate transforma într-o vitrină, din cauza venerației tale.

Pag. 236

- Cum mă pot schimba?
- Tu ești tu însuși, așa că nu te poți schimba *pe tine*, la fel cum nu te poți despărți de picioarele tale.
- Înseamnă că nu pot face nimic?
- Poți să înțelegi și să accepți acest lucru.
- Cum m-aș putea schimba dacă mă accept așa cum sunt?
- Cum te-ai putea schimba dacă nu te accepți așa cum ești? Cine nu acceptă nu poate schimba; cel mult, reprimă.

Pag. 237

Unei femei care discuta excesiv de romantic despre frumusețea iubirii, Maestrul i-a relatat povestea lui Nasruddin, care încerca să își consoleze soția aflată pe patul de moarte în toate felurile posibile.

La un moment dat, femeia a deschis ochii și a spus:

- E clar că aceasta este ultima mea noapte pe pământ. Nu voi mai vedea răsăritul soarelui. Nasruddin, ce o să faci tu după moartea mea?

- Ce o să fac după moartea ta? O să înnebunesc!

Oricât de gravă ar fi fost starea ei, femeia nu și-a putut împiedica un zâmbet:

- Nasruddine, strengarule, te cunosc prea bine. Sunt convinsă că nu vei rezista nici măcar o lună fără să te însori din nou.

- Ce vrei să spui? I-a replicat Mulla, indignat. Ți-am spus că o să înnebunesc, dar nu chiar până într-atât!

Pag. 238

- De ce fac rău?
- Pentru că ești înrăit?
- De cine?
- De acel lucru iluzoriu pe care îl numești eul tău.
- Atunci, cum poate înceta răul?
- Înțelegând că eul, așa cum îl cunoști tu, nu există, așa că nu trebuie protejat.

Pag. 239

- Care este cauza răului?
- Ignoranța, a răspuns Maestrul.

- Și cum poate fi el evitat?
- În nici un caz prin efort personal, ci prin lumină. Nu prin acțiune, ci prin înțelegere.

Apoi, Maestrul a adăugat:

- Semnul iluminării este pacea. Nimeni nu mai aleargă atunci când își dă seama că era urmărit doar de fanteziile pe care le creau temerile sale.

Pag. 240

Maestrul nu-și făcea prea mari iluzii în legătură cu ceea ce oamenii numeau în mod obișnuit iubire. El a povestit o conversație pe care a auzit-o în tinerețe între un politician și un prieten de-al său:

- Știi că Vicepreședintele nostru plănuiește să candideze împotriva ta la următoarele alegeri?
- Ce ticălos! Nu mă tem deloc de el. Toată lumea știe că dacă tâlharul nu se află în închisoare, acest lucru se datorează numai datorită legăturilor politice pe care le are.
- Și Secretarul nostru intenționează să își anunțe candidatura.
- Cum!? Chiar nu se teme că va fi acuzat de delapidare?
- Haide, haide! Glumeam. În realitate, tocmai m-am întâlnit cu ei și amândoi se pregătesc să-ți susțină candidatura.
- Vezi ce-ai făcut? M-ai silit să spun tot felul de grozăvii despre doi dintre cei mai cumsecade oameni din asociația noastră.

Pag. 241

- De ce nu recomanzi niciodată căința? l-a întrebat predicatorul.
- Este unicul lucru pe care îl recomand, a ripostat Maestrul.
- Dar nu te-am auzit vorbind niciodată despre tristețea pe care trebuie să ți-o producă păcatul.
- Căința nu are nimic de-a face cu tristețea provocată de propriile păcate. Trecutul este mort și nu merită nici o clipă de tristețe. Căința înseamnă o schimbare a atitudinii mentale, o viziune radical diferită asupra realității.

Pag. 242

Filosoful i-a ținut Maestrului o prelegere interminabilă despre „realitatea obiectivă”.

Maestrul:

- Ceea ce cunoști tu nu este realitatea, ci percepția ta asupra ei. Ceea ce experimentezi tu nu este lumea, ci propria ta stare mentală.
- Bine, dar poate fi realitatea înțeleasă vreodată?
- Da, dar numai de cei care își transcend gândurile.
- Ce fel de oameni sunt aceștia?
- Cei care au renunțat la marele proiector numit ego. Când egoul dispare, proiecția încetează, iar lumea poate fi văzută în toată goliciunea ei adorabilă.

Pag. 243

Ori de câte ori auzea pe cineva spunând: „Mi-ar plăcea mult mai mult de nevastă-mea dacă ar fi o altfel de femeie”, Maestrul își aducea aminte de un moment când admira un apus de soare pe malul mării.

- Nu e minunat? A exclamat el.
- Ba da, i-a răspuns o femeie de lângă el, nu tocmai convinsă. Dar nu crezi că ar fi trebuit să existe ceva mai mult roz în partea stângă?
- Toată lumea arată minunat dacă renunți la prejudecățile referitoare la felul în care ar trebui să arate, i-a răspuns Maestrul.

Pag. 244

- Am pretenția că sunt un foarte bun judecător al caracterului uman.
- Și crezi că acesta este un motiv de mândrie? a întrebat Maestrul.
- Păi, nu este?
- Nu. Există un defect comun pe care îl împărtășesc deopotrivă un udecător bun și unul rău: amândoi judecă.

Pag. 245

- Ce mă deprimă este existența mea atât de comună. Nu am făcut nimic important în toată viața mea, ceva care să atragă atenția întregii lumi.

- Te înșeli dacă crezi că atenția lumii este cea care conferă importanță unei acțiuni, i-a răspuns Maestrul.

A urmat o pauză lungă.

- Ei bine, nu am făcut nimic care să poată schimba pe cineva în bine sau în rău.

- Greșești dacă crezi că schimbarea cuiva în bine sau în rău conferă importanță unei acțiuni.

- De fapt, ce anume conferă importanță unei acțiuni?

- Realizarea ei de dragul ei, cu întreaga ființă. Numai atunci devine ea o acțiune non-profit, la fel ca acțiunile pe care le realizează Dumnezeu.

Pag. 246

Atunci când un discipol s-a făcut vinovat de o greșală gravă, toată lumea s-a așteptat ca Maestrul să-i dea o pedeapsă exemplară.

A trecut însă o lună și nu s-a întâmplat nimic. Cineva i-a reproșat Maestrului:

- Nu putem ignora ce s-a petrecut. La urma urmei, Dumnezeu ne-a dat ochi.

- E drept, i-a răspuns Maestrul, dar ne-a dat și pleoape.

Pag. 247

- De ce insiști atât de mult asupra importanței suferinței în predicile tale? A întrebat Maestrul.

- Pentru că suferința ne căleşte pentru a face față tuturor evenimentelor cu care ne confruntă viața, a răspuns predicatorul.

Maestrul nu a răspuns nimic.

Mai târziu, un discipol l-a întrebat:

- De fapt, pentru ce fel de evenimente ne căleşte suferința?
- Probabil pentru și mai multă suferință, a răspuns Maestrul, zâmbind.

Pag. 248

- Nu este adevărat că suferința căleşte omul?
- Nu suferința contează, ci starea de spirit a omului, căci suferința poate crea blândețe sau amărăciune, la fel cum focul olarului poate înmuia lutul sau îl poate căli.

Pag. 249

Întrebat de ce nu se ceartă niciodată cu nimeni, Maestrul a povestit despre bătrânul fierar care i-a mărturisit unui prieten că tatăl lui dorea ca el să urmeze aceeași meserie ca și el, în timp ce mama sa dorea ca el să devină dentist.

- Știi, mă bucur că tata a avut câștig de cauză, căci dacă m-aș fi făcut dentist, aș fi murit de foame. Și pot să-ți dovedesc acest lucru.
- Cum? l-a întrebat amicul.
- Ei bine, sunt 30 de ani de când mă ocup cu feronerie și nimeni nu mi-a cerut vreodată să îi scot o măsea.
- Aceasta este logica argumentelor, a conchis Maestrul. Dacă vezi, nu ai nevoie de logică.

Pag. 250

- De ce te rogi tot timpul? a întrebat Maestrul.
- Pentru că rugăciunea îmi ia o mare povară de pe creier.
- Mie nu mi se pare un lucru prea inspirat!
- De ce?
- Deoarece te împiedică să înțelegi cine a creat acea povară.

Pag. 251

- Voi nu mă ascultați pe mine pentru a descoperi ceva nou, le-a spus Maestrul discipolilor, ci pentru a vă confirma propriile voastre gânduri. Aduceți argumente nu pentru a descoperi adevărul, ci pentru a vă confirma propriul fel de a gândi.

După care le-a povestit despre acel rege care, trecând printr-un mic orașel, a văzut tot felul de indicatoare uimitoare. Acestea erau peste tot, pe garduri, copaci, pe clădiri și constau într-un cerc care avea la mijloc o gaură de glonț. Regele a cerut să-i fie prezentată persoana care făcea indicatoarele. Aceasta s-a dovedit a fi un puști de zece ani.

- E uimitor, a spus regele. Cum Dumnezeu reușești să le faci?
- Simplu, a răspuns puștiul. Întâi trag glonțul, iar apoi trasez cercul.

- La fel și voi, a conchis Maestrul, întâi trageți concluziile, și apoi creați premisele care să le susțină. Oare nu de aceea vă cramponați atâta de religia și de ideologia voastră?

Pag. 252

Maestrul s-a amuzat la culme când a auzit pretențiile științei moderne că ar putea schimba întregul univers.

- Într-un conflict între voința umană și natură, eu pariez pe natură, obișnuia să spună el.

- Dar nu putem schimba nimic din acest univers? a întrebat cineva.

- Nu înainte de a învăța să ne supunem lui.

Pag. 253

De fiecare dată când predicatorul pomenea numele lui Dumnezeu, Maestrul izbucnea: „Lasă-l pe Dumnezeu deoparte!”

Într-o zi, predicatorul nu a mai putut suporta:

- Te-am suspectat întotdeauna că ești ateu, a strigat el. DE CE trebuie să-l las pe Dumnezeu deoparte?... DE CE?

Maestrul i-a răspuns prin următoarea parabolă:

Un preot s-a dus să consoleze o văduvă după moartea bărbatului ei.

- Uite ce a făcut Dumnezeuul tău, a țipat femeia.

- Moartea nu îi face plăcere lui Dumnezeu, draga mea, i-a răspuns preotul. El o deplânge la fel de mult ca și tine.

- Atunci de ce o îngăduie? a ripostat ea cu mânie.

- Nu avem de unde să știm, căci căile lui Dumnezeu sunt misterioase.

- Atunci de unde știi că moartea nu îi face plăcere lui Dumnezeu?

- Ei bine, nu știu... Dar putem presupune...

- TACI DIN GURĂ, a țipat văduva. Lasă-l pe Dumnezeu deoparte!

Pag. 254

Activiștii nu se putea împăca deloc cu ideea că Maestrul le recomanda mai puțină acțiune și mai multă lumină.

- Ce fel de lumină? doreau ei să știe.

- Asupra înțelegerii vieții.

- Noi știm cu siguranță că viața trebuie trăită pentru cei din jur, i-au răspuns activiștii. Ce altă lumină ne mai trebuie?

- Trebuie să înțelegeți ce înseamnă prepoziția „pentru”, a conchis Maestrul.

Pag. 255

Maestrul i-a spus predicatorului următoarea parabolă:

Un miriapod s-a dus la o bufniță bătrână și înțeleaptă, căreia i s-a plâns că suferă de gută. Fiecare din cele o sută de picioare îl dureau. Ce putea face? După ce a reflectat serios, bufnița l-a sfătuit pe miriapod să devină o veveriță. Dacă ar avea numai patru picioare, asta ar însemna o reducere cu 96% a durerii.

Miriapodul a răspuns:

- Mi se pare o idee excelentă. Acum spune-mi ce trebuie să fac pentru a deveni o veveriță.
- Gata cu întrebările, s-a burzului bufnița. Eu mă ocup numai cu chestiunile serioase, nu cu detaliile.

Pag. 256

- Doresc să îmi trăiesc viața pe un teren solid, să îmi creez o temelie.
- Îți recomand să privești altfel lucrurile, i-a răspuns Maestrul. De ce teren solid au parte păsările migratoare, care zboară peste mări și peste continente? Care este temelia solidă a peștelui pe care râul îl duce către ocean?

Pag. 257

Un activist tot nu s-a lămurit în legătură cu lumina de care avea nevoie.

- Ai nevoie de lumină pentru a cunoaște diferența între un îndrăgostit și un activist, i-a spus Maestrul. Îndrăgostitul este ca un dirijor al unei orchestre care cântă o simfonie.
- Și activistul?
- Ca un toboșar captivat de sunetul propriei sale tobe.

Pag. 258

Maestrul nu obosea niciodată să le reamintească celor care jurau pe Scriptură că Adevărul nu poate fi înțeles sau exprimat de către mintea care conceptualizează.

El obișnuia să le povestească cazul acelui director executiv care s-a plâns secretarei sale că nu înțelege raportul pe care i l-a trimis în legătură cu un anumit telefon pe care l-a primit.

- Nu pot citi așa ceva, i-a spus el.
- Nici eu nu l-am înțeles prea bine pe cel care vorbea la telefon, așa că nu am scris raportul foarte clar.

Pag. 259

- Chiar nu putem face nimic pentru a atinge iluminarea?
- Ei bine, a răspuns Maestrul, care era într-o stare de bună dispoziție, ați putea face la fel ca femeia care s-a împins în peretele din față al compartimentului pentru a ajuta trenul să meargă mai repede.

Pag. 260

Predicatorul s-a opus vehement ideii Maestrului potrivit căreia nu putem face nimic pentru a atinge iluminarea.

Maestrul:

- Bine, dar tocmai tu predici că totul este un dar de la Dumnezeu, că întreaga noastră bunătate vine de la El...
- Da, dar tot eu predic și că Dumnezeu ne solicită cooperarea.
- Aha! La fel ca bărbatul care tăia lemne și i-a cerut copilașului său să coopereze încetând să mai plângă, a spus amuzat Maestrul.

Pag. 261

Noii veniți se adaptau foarte greu la umanismul Maestrului, la felul său de a fi atât de obișnuit. Faptul că el se bucura atât de tare de viață și de plăcerile simțurilor nu se potrivea deloc cu convingerile lor despre felul în care ar trebui să se comporte un om sfânt.

Când unul dintre ei și-a exprimat neîncrederea în fața unuia din discipolii mai vechi, acesta i-a răspuns:

- Când Dumnezeu face dintr-un om un Maestru, asta nu înseamnă că omul dispare.

Pag. 262

Un discipol foarte religios a revenit la chestiunea Scripturii.

- Vrei să spui că Scriptura nu ne oferă nici o idee despre Dumnezeu?
- Orice Dumnezeu conținut într-o idee nu este un Dumnezeu adevărat. Dumnezeu este un Mister, ceva în legătură cu care nu putem avea nici un concept, i-a răspuns Maestrul.
- Atunci ce ne oferă Scriptura?

În loc de răspuns, Maestrul a povestit cum, odată, lua cina într-un restaurant chinezesc, când unul dintre muzicieni a început să cânte o melodie care le era tuturor vag familiară, dar pe care nimeni din grupul lor nu putea să și-o amintească.

Maestrul a chemat un chelner care părea mai isteț și l-a rugat să afle ce cântă omul. Băiatul s-a întors și a anunțat cu un zâmbet larg pe figură:

- Cântă la vioară!

Pag. 263

- Acțiunile tale sunt la fel ca și percepțiile tale. Nu acțiunile trebuie schimbate, ci perspectiva.
- Și cum îmi pot schimba această perspectivă?
- Înțelegând că felul în care percepi lucrurile la ora actuală este greșit.

Pag. 264

Pentru a ilustra axioma pe care le-o repeta atât de des discipolilor: „Voi vedeți lucrurile așa cum sunteți voi, nu cum sunt ele”, Maestrul le povestea cazul unui prieten în vârstă de 81 de ani, care a venit odată la mănăstire complet ud și murdar.

- Of, izvorul acela aflat la o milă distanță... Înainte putea să-l sar direct. Acum, aterizez întotdeauna drept în mijlocul apei. Nu mi-am dat seama când s-a lățit atâta!

La care, Maestrul adăuga:

- Și eu îmi dau seama astăzi, de câte ori mă aplec, că pământul este mai departe decât era pe vremea când eram tânăr.

Pag. 265

- Există un lucru pe care nici chiar Dumnezeu nu-l poate face, i-a spus Maestrul unui discipol care se temea tot timpul să nu supere pe cineva.

- Care?

- Nici chiar El nu le poate face tuturor pe plac.

Pag. 266

- Singurul lucru de care ai nevoie este luciditatea, i-a spus Maestrul discipolului exagerat de religios, luciditatea, luciditatea, luciditatea.

- Știu. De aceea, încerc să fiu conștient de prezența lui Dumnezeu.

- Conștientizarea prezenței lui Dumnezeu este o fantezie de-a ta, căci tu nu ai nici o idee despre esența Lui. Ar trebui să fii conștient de sine.

Apoi a adăugat:

- Dacă Dumnezeu este iubire, atunci distanța dintre El și tine este exact distanța dintre tine și conștiința de sine.

Pag. 267

Când un discipol a insistat că nu poate exista decât un singur răspuns *absolut* corect la orice problemă referitoare la moralitate, Maestrul a răspuns:

- Dacă cineva doarme într-un loc umed, el face lumbago. Acest lucru nu este însă valabil în ceea ce îi privește pe pești.

Să trăiești într-un copac poate fi periculos și îți poate întinde nervii la maximum. Acest lucru nu este însă adevărat și în ceea ce privește maimuțele.

Deci, dintre toți acești copaci, pești, maimuțe și oameni, care habitat este cel corect, la modul absolut?

Oamenii se hrănesc cu carne, vacile cu iarbă, iar copacii direct din pământ. Dintre cele trei surse de hrană, care ți se pare că are gustul cel mai bun, la modul absolut?

Pag. 268

Un tânăr i-a descris cu aprindere Maestrului ce visează să facă el pentru săraci.

- Și când ai de gând să-ți transformi visul în realitate? l-a întrebat Maestrul.

- Cu prima ocazie care se va ivi.

- Ocaziile nu se ivesc niciodată, i-a spus Maestrul. Ele sunt chiar aici.

Pag. 269

Un om bogat i-a spus odată Maestrului că oricât ar încerca, pur și simplu nu se poate împiedica să facă bani.

- Chiar și cu prețul bucuriei vieții, vai ție! I-a spus Maestrul.
- Mă voi putea bucura de viață la bătrânețe.
- Dacă vei trăi până atunci, i-a mai spus Maestrul, care și-a adus aminte de povestea tâlharului care s-a adresat victimei: „Banii sau viața!” Victima i-a răspuns: „Ia-mi viața. Banii îi economisesc pentru bătrânețe!”

Pag. 270

Unui alt om bogat care își puna în pericol sănătatea de dragul de a face bani, Maestrul i-a relatat povestea săracului care era dus la groapă.

Subit, el și-a revenit în simțiri, a evaluat situația și a luat o decizie rapidă: „Mai bine stau cuminte, altfel o să mă pună ăștia să îmi plătesc înmormântarea!”

- Cei mai mulți oameni ar prefera să își salveze banii, decât viața! A conchis Maestrul.

Pag. 271

Discipolii nu se puteau împăca deloc cu afirmația Maestrului că nu se poate „face” nimic pentru a te schimba sau pentru a atinge iluminarea.

- Ce puteți DACE pentru a alunga întunericul? Le spunea el. Întunericul este absența luminii. Răul este absența lucidității. Ce poate FACE cineva cu o absență?

Pag. 272

- Părinții m-au învățat să mă feresc de tine, i-a spus un nou venit Maestrului.

Maestrul a zâmbit:

- Păzește-te, dragul meu, fii foarte, foarte atent și vei avea soarta pe care ți-au predestinat-o grijulii tăi părinți: nimic foarte bun sau foarte rău nu ți se va întâmpla vreodată.

Pag. 273

- Nu știi dacă pot avea încredere în acest om, a spus unul din cei nou veniți.

Un discipol mai experimentat i-a răspuns:

- Maestrul nu dorește ca noi să credem nici măcar un singur cuvânt din ceea ce ne spune. El dorește ca noi să ne îndoim, să ne punem întrebări, să punem totul în discuție.

Apoi a adăugat:

- Eu nu mă tem de cuvintele Maestrului, ci de prezența lui. Cuvintele lui aduc lumină, dar prezența sa te consumă de-a dreptul.

Pag. 274

Când o femeie și-a exprimat ura față de opresorii țării sale, Maestrul i-a răspuns:

- Nu lăsa pe nimeni să te tragă atât de tare în jos încât să-l urăști.

Pag. 275

- Dacă îl căutați pe Dumnezeu, voi căutați de fapt o idee, și ratați astfel realitatea, a spus Maestrul.

După care le-a povestit de călugărul care s-a plâns de chilia care i-a fost repartizată:

- Doream o celulă din care să pot contempla stelele. În cea pe care am primit-o, un copac stupid îmi blochează priveliștea.

Culmea este că ocupantul anterior al chiliei a atins iluminarea contemplând chiar copacul în cauză.

Pag. 276

- Ce vă predă Maestrul vostru?

- Nimic.

- Atunci ce, Doamne iartă-mă, are de oferit?

- Te poți împărtăși oricât de mult dorești din tăcerea lui, din iubirea sa și din razele miriadelor de sori care strălucesc în prezența lui, pe cer, în fiecare frunză și în fiecare fir de iarbă.

Pag. 277

- Toată lumea știe că eu nu mă tem de nimic, a spus Guvernatorul. Și totuși, mă tem de un lucru: moartea. Ce este moartea?

- De unde să știu eu?

- Păi, tu ești un Maestru iluminat!

- Poate. Dar nu am murit încă.

Pag. 278

Un om de știință i-a arătat Maestrului un film documentar despre realizările științei moderne.

- Astăzi putem să irigăm pământul, a afirmat el triumfător, putem ține în frâu puterea devastatoare a cascadei Niagara, putem stabili compoziția chimică a unei stele îndepărtate sau structura unui atom invizibil. Cât de curând, cucerirea naturii va fi încheiată.

Maestrul era impresionat, de gânditor. În cele din urmă, a spus:

- De ce să cuceriți natura? Natura este prietena noastră. De ce nu folosiți toată această energie creatoare pentru a cuceri unicul dușman al rasei umane: teama?

Pag. 279

Când o parte din discipoli și-au manifestat admirația cu privire la unul din cei mai binecunoscuți lideri religioși, Maestrul le-a spus:

- Acel om își exercită puterea asupra maselor. El nu este un lider religios.
- Atunci care este rolul unui lider religios?
- Acela de a inspira, nu de a face legi, a răspuns Maestrul. Acela de a trezi, nu de a obliga.

Pag. 280

Discipolii au rămas uimiți să-l audă pe Maestru spunând că dacă este privit dintr-o perspectivă superioară, răul devine bine, iar păcatul este calea care conduce către grație.

Ca să înțeleagă mai bine, el le-a relatat povestea Cartaginei, o cetate care stătea ca un ghimpe în talpa Romei Antice. După ce Roma a ras de pe suprafața pământului Cartagina, ea s-a putut în sfârșit odihni, drept care a devenit slabă și a decăzut.

- Dacă tot răul din lume ar dispărea, a conchis discipol, spiritul uman ar decădea.

Pag. 281

- Ce fel de penitență ar trebui să fac, date fiind crimele cumplite pe care le-am săvârșit?

- Înțelege ignoranța care le-a cauzat, i-a răspuns Maestrul.

După care a adăugat:

- Numai astfel vei ajunge să înțelegi și să ierți, deopotrivă pe cei față de care ai greșit și pe tine însuși. Numai prin înțelegere și prin iertare vei putea pune capăt acelei răzbunări pe care o numești penitență.

Pag. 282

Maestrul afirma că principalul motiv al nefericirii din lume este plăcerea secretă pe care o au oamenii în a fi nefericiți.

El le-a povestit odată discipolilor despre un prieten care i-a spus soției sale:

- De ce nu mai ieși și tu, ca să te distrezi, draga mea?
- Ei, scumpule, știi foarte bine că nu mă simt bine atunci când mă distrez! i-a replicat ea, iritată.

Pag. 283

Un director executiv l-a întrebat pe Maestru care este secretul unei vieți pline de succes.

- Să faci pe cineva fericit în fiecare zi.

După ce s-a mai gândit, a adăugat:

- Chiar dacă persoana respectivă ești chiar tu.

După încă un minut, a completat:

- Mai ales dacă persoana respectivă ești tu.

Pag. 284

Când Guvernatorul a venit în vizită, Maestrul a profitat de ocazie ca să protesteze împotriva cenzurii pe care acesta a impus-o presei:

Guvernatorul i-a spus cu asprime:

- Nu știi cât de periculoasă a devenit presa în ultima vreme!
- Numai cuvântul reprimat este periculos, a răspuns Maestrul.

Pag. 285

În timpul unei plimbări, Maestrul a citat dintr-un poet antic. O femeie i-a declarat însă că ar prefera să asculte un citat din Scripturi.

- Crezi că autorul acela păgân pe care l-ai citat chiar îl cunoștea pe Dumnezeu?
- Fato, i-a răspuns Maestrul cu asprime, dacă crezi că Dumnezeu este autorul acelei cărți pe care o numești Scriptură trebuie să te informez că el este și autorul unei lucrări mult mai vechi, numită Creație.

Pag. 286

Cineva l-a întrebat pe Maestru ce are cu religia. Nu este ea cel mai minunat lucru de care dispune umanitatea?

Răspunsul Maestrului a fost enigmatic:

- Este cel mai bun, dar este și cel mai rău.
- De ce este cel mai rău?
- Pentru că oamenii se folosesc prea mult de religie pentru a urî și prea puțin pentru a iubi.

Pag. 287

- În spiritualitate, nu efortul contează, a spus Maestrul, ci abandonarea.
- Când cazi în apă și nu știi să înoți te sperii și spui: „Nu trebuie să mă înec, nu trebuie să mă înec”, după care începi să dai din mâini și din picioare. Din păcate, din cauza anxietății, înghiți prea multă apă și sfârșești prin a te îneca. Dacă ai renunța la gânduri și la eforturi și ai lăsa corpul să se scufunde pe fundul apei, acesta s-ar ridica înapoi de la sine... La fel stau lucrurile cu spiritualitatea.

Pag. 288

- Sinceritatea nu este de ajuns, spunea frecvent Maestrul. Aveți nevoie de onestitate.
- Care este diferența? întreba întotdeauna cineva.
- Onestitatea înseamnă o deschidere continuă în fața realității, răspundea Maestrul. Sinceritatea nu înseamnă decât credința în propriile convingeri.

Pag. 289

Într-o zi, Maestrul a spus:

- Nu veți fi gata să vă luptați cu „răul” până când nu veți înțelege tot binele pe care acesta îl generează.

Discipolii au rămas perplecși, dar Maestrul nu a venit de data aceasta cu nici o explicație suplimentară.

A doua zi, el le-a citit o rugăciune care fusese găsită mângălită pe o bucată de hârtie în lagărul de concentrare de la Ravensbruck:

„Doamne, nu-ți aduce aminte numai de oamenii de bună-credință, ci și de cei de rea-credință. Nu-ți aminti numai de suferința la care ne-au supus. Adu-ți aminte inclusiv de fructele pe care le-a generat această suferință – prietenia care s-a născut între noi, loialitatea, umilința, curajul și generozitatea noastră, de măreția sufletească pe care această suferință a inspirat-o. Iar când va veni ziua judecății pentru tortionarii noștri, îngăduie ca aceste fructe să fie răsplata și iertarea lor”.

Pag. 290

Un discipol l-a întrebat într-o zi pe șleau pe Maestru:

- Ai atins starea de sfințenie?
- De unde să știu eu? a venit răspunsul.
- Dar dacă nu ai atins-o, ai ști acest lucru?
- Întreabă pe orice om normal dacă este normal și te va asigura că da. Întreabă însă un om nebun dacă este normal, și te va asigura la rândul lui că da!

După care s-a amuzat îndelung. Apoi a adăugat:

- În fond, dacă îți dai seama că ești nebun, nu mai poți spune că ești cu adevărat nebun. La fel, dacă suspectezi faptul că ești sfânt, cu greu poți spune că ești cu adevărat sfânt. Sfințenia este întotdeauna inconștientă de sine.

Pag. 291

Dezamăgit, un nou venit i-a spus unuia din discipolii mai vechi:

- Trebuie neapărat să știu dacă Maestrul este un sfânt sau nu.
- De ce neapărat? a vrut să știe discipolul.
- De ce l-aș urma eu dacă nu a ajuns la starea de sfințenie?
- Și de ce l-ai urma dacă a ajuns? Maestrul a susținut întotdeauna că dacă urmezi pe cineva, încetezi practic să mai urmezi Adevărul.

După care a adăugat:

- Fără să-și dea seama, păcătosul rostește de multe ori adevărul. În schimb, sfinții i-au condus de multe ori pe oameni la amăgire. Ține cont de ce spune omul, nu de cine este el.

Pag. 292

Întrebat ce este Providența lui Dumnezeu, Maestrul a răspuns relatând povestea a doi evrei care treceau prin momente de mare restriște.

- Sunt convins că Dumnezeu veghează asupra noastră, a spus unul din ei, cu mare convingere.

- Eu nu sper decât că ne va salva de la moartea prin inaniție ÎNAINTE de a ne lua la El<sup>5</sup>.

Pag. 293

În viziunea Maestrului, unul din efectele malefice ale religiei este împărțirea umanității în secte. Pentru a ilustra acest lucru, lui îi plăcea să relateze povestea băiețelului care a întrebat-o pe micuța sa prietenă:

- Ești prezbiteriană?
- Nu, i-a răspuns fetița, aparținem unei alte abominații!

Pag. 294

Întrebat de ce este atât de dificilă vederea lucidă, Maestrul a răspuns:

- Când Sam s-a întors din Europa, partenerul lui la firma MEN'S UNDERWEAR<sup>6</sup> LTD l-a întrebat:
- Ai vizitat și Roma?
- Evident!
- Și l-ai văzut pe Papă?
- Dacă l-am văzut pe Papa? Am avut chiar o audiență particulară la el.
- Nu mai spune! A exclamat uimit partenerul său. Și cum arată?
- Hm, aș spune că ar mărimea 13,5.

Pag. 295

Când un grup de pelerini s-a plâns că Maestrul le-a ofensat sentimentele religioase, acesta le-a explicat amuzat că, în realitate, nu le-a ofensat decât egoul.

După care le-a povestit cazul episcopului care a declarat Fecioara din Altar ca fiind patroana diocesei sale. Revoltați, credincioșii parohiei care își doriseră ca patroană să fie declarată Fecioara din Templu au făcut o procesiune de protest și au declarat o zi de post, pentru ca Fecioara să-i ierte.

- Ce credeți, i-a întrebat Maestrul. Fecioara a fost cea ofensată, sau sentimentele lor religioase?

Pag. 296

Un filosof nu realiza deloc ce înțelegea Maestrul prin conceptul de Luciditate. De aceea, el l-a invitat să-l definească mai clar.

- Termenul nu poate fi definit, a răspuns Maestrul.
- Este un mod de a gândi?
- Nu este vorba de concepte și reflecții, a spus Maestrul, ci de acel mod de gândire pe care îl manifesti atunci când te afli într-un mare pericol iar mintea ta se blochează, sau în momentele de mare inspirație.

---

<sup>5</sup> N.Tr. Joc de cuvinte intraductibil legat de cuvintele: Providence și provide, care are multiple sensuri.

<sup>6</sup> În traducere: „lenjerie intimă pentru bărbați”.

- Ce fel de gândire este aceasta?
- O gândire cu trupul-creierul-ființa, a răspuns Maestrul.

Pag. 297

Maestrul a spus:

- Există oameni care cred că problemele lor pot fi rezolvate prin efort. Tot ce reușesc ei este să se mențină pe sine și pe cei din jur ocupați.

Problemele nu pot fi rezolvate decât cu ajutorul lucidității. De fapt, acolo unde există luciditate, problemele nu apar deloc.

Pag. 298

Predicatorul era plecat în turneu prin mai multe țări străine. Discipolii l-au întrebat pe Maestrul:

- Crezi că turneul îi va lărgi orizontul?
- Nu, a răspuns Maestrul. Nu va face decât să permită îngustimii sale de spirit să se manifeste mai amplu.

Pag. 299

Maestrul râdea de cei care se considerau ghizi spirituali ai altora, deși se aflau ei înșiși în confuzie.

Lui îi plăcea să dea exemplul autorului care a scris „Ghidul pietonului” și care a fost călcat de mașină chiar în ziua în care i-a apărut cartea.

Pag. 300

Când la putere a ajuns un dictator, Maestrul a fost arestat în timp ce distribuia fluturași la colțul străzii în semn de protest față de cenzura impusă.

La secție, polițiștii cu constatat că în rucsacul lui se aflau doar niște foi goale de hârtie.

- Ce înseamnă asta? l-a întrebat șeful poliției.

Maestrul a zâmbit și a răspuns:

- Oamenii știu foarte bine ce înseamnă.

Povestea a făcut înconjurul întregii țări. De aceea, preoții locali nu au fost deloc încântați când, ani mai târziu, l-au văzut pe Maestru distribuind foi goale de hârtie în incintele templelor lor.

Pag. 301

Maestrul recomanda întotdeauna contemplarea „de dincolo de gânduri și de cunoaștere” ca instrument de cunoaștere a Realității.

- Cum aş putea *cunoaște* Realitatea fără *cunoaștere*? A întrebat un discipol.
- La fel cum cunoști muzica, i-a răspuns Maestrul.

Pag. 302

Un milionar a venit la mănăstire, jurându-se să-l învețe pe „bătrânul nebun câte ceva din plăcerile vieții, astfel încât să nu-și mai risipească viața în privațiunile mănăstirii”.

Știind cât de mult îi plăceau Maestrului plăcerile vieții, discipolii s-au amuzat teribil auzind această declarație.

- Să-l înveți pe bătrânul nebun să se bucure de plăcerile vieții ar fi ca și cum ai încerca să-i faci o baie unui pește, i-a spus unul din ei.

Pag. 303

- Este posibil să vedem divinul?
- Vă uitați la el chiar acum.
- Atunci de ce nu îl recunoaștem?
- Pentru că îi distorsionați imaginea prin gândirea voastră.

Văzând că discipolii nu înțeleg ce vrea să spună, le-a explicat:

- Când suflă un vânt rece, apa se transformă în blocuri dure de gheață. În mod similar, când intervine gândirea, realitatea este fragmentată într-un milion de bucăți dure numite „obiecte”.

Pag. 304

Maestrul a fost întrebat:

- Cum poate fi găsit Dumnezeu prin intermediul acțiunii?
- Iubind din toată inima acțiunea realizată, indiferent de fructele pe care le generează ea.

Văzând că discipolii nu înțeleg, el le-a povestit cazul unui bărbat care a cumpărat un tablou cu un milion de dolari, după care și-a înrămat copia cecului cu care a plătit.

- El nu iubea de fapt Arta, ci statutul său social, a conchis Maestrul.

Pag. 305

- Vorbește-ne despre sex.
- Pentru cei care îl cunosc, a răspuns Maestrul, sexul este ceva divin.
- Pentru cei care îl cunosc?

La care Maestrul le-a povestit parabola broaștei care stă printre flori, dar nu știe nimic de mierea pe care o conțin acestea și pe care nu o cunosc decât albinele.

Pag. 306

- Care este cel mai mare obstacol în calea Adevărului?
- Evitarea directă a faptelor.

Ca să ilustreze ce dorea să spună, el a dat exemplul femeii supraponderale care s-a dat jos de pe cântar și care a spus:

- După câte arată acest tabel, ar trebui să fiu cu 20 de centimetri mai înaltă.

A continuat apoi povestindu-le de o altă femeie care s-a hotărât să facă ceva în legătură cu greutatea ei, drept pentru care a luat decizia să nu se mai urce pe cântar!

Pag. 307

Indiferent de credința oamenilor, fie ea religioasă, economică sau politică, Maestrul avea același mesaj pentru ei:

- Voi nu aveți nevoie de securitate, ci de curajul jucătorului. Nu aveți nevoie de un teren solid sub picioare, ci de dexteritatea înotătorului.

Pag. 308

Într-o superbă noapte înstelată, Maestrul le-a dat discipolilor săi o lecție de astrologie:

- Aceea este Galaxia spiralată a Andromedei, la fel de mare ca și Calea Lactee în care ne aflăm noi. Razele de lumină pe care le emană ea ajung la noi după două milioane și jumătate de ani, călătorind cu o viteză de 300.000 de kilometri de mile pe secundă. Este alcătuită din 100.000 de milioane de sori, cu mult mai mari decât propriul nostru soare.

Apoi, după câteva momente de tăcere, el a continuat, cu un zâmbet ștrengăresc:

- Acum, că ne-am lărgit perspectiva, haideți la culcare.

Pag. 309

- Caut acea pace pe care numai moartea ți-o poate da.
- Cine este cel care caută această pace? a întrebat Maestrul.
- Eu.
- Cum crezi tu că acest „eu” poate obține o pace care nu se revarsă asupra ființei decât atunci când „eul” moare?

După care a continuat cu următoarea povestire:

Când bătrânul negustor de nasturi și panglici a murit, el a lăsat în urma lui – spre imensa surpriză a tuturor – o avere imensă, sub forma unor polițe de asigurări de viață.

Singură văduva lui era de neconsolat:

- Bietul meu soțior, toată viața a muncit zi și noapte, într-o sărăcie cumplită. Și acum, când Dumnezeu ne-a trimis această avere, a murit și nu se mai poate bucura de ea!

Pag. 310

Cu o anumită ocazie, Maestrul a citat celebrele cuvinte din Bhagavad-gita în care Domnul îl îndeamnă pe aspirant să se ducă la luptă, dar păstrându-și inima ămpăcată la picioarele de lotus ale lui Dumnezeu.

- Cum aş putea realiza această stare? a întrebat un discipol.
- Fiind satisfăcut cu rezultatele pe care le generează acțiunile tale, indiferent care sunt acestea.

Pag. 311

Pentru a explica faptul că majoritatea oamenilor nu caută bucuria pe care ți-o oferă luciditatea și activitatea detașată, ci confortul iubirii și al aprobării, Maestrul povestit cum fiica sa cea mică i-a cerut să-i citească înainte de culcare dintr-o carte cu povești.

Într-o zi, i-a venit ideea să-i înregistreze poveștile pe o bandă de magnetofon. Fetița a învățat să mânuiască magnetofonul și totul a mers bine timp de câteva zile, până când, într-o seară, ea i-a dat din nou cartea de povești tatălui ei.

- Haide, scumpo, știi foarte bine cum să pornești magnetofonul, i-a spus tatăl.
- Da, a răspuns micuța, dar nu pot sta în brațele sale.

Pag. 312

Când un vizitator a anunțat că părăsește mănăstirea, căci nu mai poate suporta să asculte nici un cuvânt din partea Maestrului, un discipol mai vechi i-a declarat cu simpatie:

- Înțeleg ce simți. Ani de zile l-am evitat și eu, căci cuvintele lui era ca niște camioane care aduceau animale sălbatice din junglă în micuța mea grădină, atât de bine îngrijită. Aș fi preferat de o mie de ori să ascult cuvintele predicatorilor obișnuiți, care păreau niște căruțe care transportau oasele albe dintr-un cimitir în altul.

Pag. 313

Maestrul l-a muștrat pe un discipol care dădea tot timpul de necaz din cauza tendinței sale de a spune numai adevărul.

- Dar nu trebuie să spunem noi întotdeauna adevărul? a protestat acesta.
- Nici vorbă! Uneori, adevărul trebuie bine ascuns!

Și pentru a fi mai explicit, Maestrul a povestit cazul unei soacre care a venit în vizită pentru o săptămână și a rămas o lună. Tânărul cuplu nu a avut de ales decât să pună la cale un plan pentru a scăpa de femeie.

- Deseară voi servi supă la masă, și vom începe să ne certăm. Tu o să susții că are prea multă sare, iar eu că nu are de ajuns. Dacă mama va fi de acord cu tine, eu mă voi înfuria atât de tare încât o voi da afară din casă; dacă va fi de acord cu mine, te vei înfuria tu.

Zis și făcut. Supa a fost servită. Cearta a început, și curând a devenit foarte aprigă. La un moment dat, fata a întrebat-o pe maică-sa:

- Mamă, cum este supa, prea sărată sau prea nesărată?

Bătrâna a gustat din supă, a plesăit din buze și a spus:

- Mie îmi place!

Pag. 314

Când un discipol și-a declarat intenția de a deveni predicator, Maestrul nici nu a vrut să audă. El o ținea una și bună:

- Așteaptă, căci nu ești pregătit.

A trecut mai întâi un an, apoi, doi, cinci, zece, dar Maestrul nu a renunțat la interdicție. Într-o zi, discipolul i-a spus:

- Nu aş putea să fac măcar ceva bun, chiar dacă nu sunt complet pregătit?
- Ce rezultate crezi tu că poate obține un vânător care trage înainte de a avea un glonț pe țevă?

Pag. 315

Pentru a explica de ce starea de sfințenie nu este conștientă de sine, Maestrul le-a povestit discipolilor de un prieten alcoolic care a jurat că nu mai pune gura pe băutură. Într-o zi, suferind de sete, el i-a cerut barmanului o limonadă. În timp ce acesta o prepara, el i-a șoptit:

- N-ai putea adăuga puțin whisky, în timp ce eu mă uit în altă parte?

Pag. 316

Activistul social ardea de nerăbdare să schimbe structurile societății.

- Înțeleg, i-a spus Maestrul, dar noi nu avem nevoie doar de ACȚIUNEA care aduce după sine schimbarea, ci de VEDEREA care aduce după sine iubirea.
- Deci, din câte înțeleg, schimbarea structurilor este o pierdere de vreme în viziunea ta.
- Nu, nu, nici vorbă! Structurile schimbate pot proteja iubirea, chiar dacă nu o pot genera, i-a răspuns Maestrul, împăciuitor.

Pag. 317

- Necazul cu tine, i-a spus Maestrul predicatorului, este că tot ce spui este absolut adevărat. Din păcate, cuvintele tale sunt absolut goale. Oamenii doresc să descopere Realitatea, iar tu le oferi cuvinte.

Când predicatorul a dorit să știe la ce se referă, Maestrul i-a spus:

- Tu ești ca omul care a primit o scrisoare de la o companie de instalații în care scria: „Sunteți amabil să ne trimiteți valoare exactă a sumei pe care ne-o datorați?”

Omul a răspuns pe loc: „Valoarea exactă a sumei pe care v-o datorez este de 1.500 de dolari”.

Pag. 318

Maestrul i-a trimis un protest vehement Guvernatorului în legătură cu reprimarea unui miting anti-rasist. Guvernatorul i-a scris imediat, spunându-i că nu și-a făcut decât datoria.

Maestrul s-a adresat atunci discipolilor:

- Ori de câte ori un om prost face ceva de care ar trebui să-i fie rușine, el susține că nu și-a făcut datoria.

Pag. 319

Maestrul a povestit odată cazul a două matroane de bordel care s-au întâlnit. Una dintre ele i-a spus celeilalte:

- L-am văzut ieri pe soțul tău. Doamne, ce om inteligent! Bănuiesc că știe toată povestea.

- Nu exagera! i-a răspuns cealaltă. Nu bănuiește nimic!

La care, Maestrul a conchis:

- Cam așa sunt toți erudiții: știu tot de poate fi cunoscut despre realitate, dar nu îi bănuiesc existența!

Pag. 320

- De ce călătorești atât de puțin? L-a întrebat un reporter.

- Să privești în fiecare zi, an de an, fața unei singure persoane sau un singur obiect, și să descoperi continuu ceva nou, mi se pare o aventură infinit mai mare decât ceea ce mi-ar putea oferi o călătorie, a răspuns Maestrul.

Pag. 321

Auzindu-și discipolul vorbind cu dispreț de lăcomia și violența oamenilor „din afară”, Maestrul i-a spus:

- Îmi amintești de lupul care trecea odată printr-o etapă mai virtuoasă. Când a văzut o pisică ce alerga după un șoricel, el s-a adresat indignat unui coleg lup: „Nu crezi că a sosit momentul ca cineva să facă ceva în legătură cu acești derbedei?”

Pag. 322

- Care este cel mai mare obstacol în calea iluminării?

- Ignoranța.

- Există un singur fel de ignoranță, sau există mai multe?

- Mai multe, a răspuns Maestrul. Spre exemplu, tipul de ignoranță pe care îl manifesti tu te face să te interesezi de iluminare.

Pag. 323

Maestrul a povestit odată cazul unei femei care i-a spus pentru a treia oară dentistului să-i dea jos dantura pentru că „nu i se potrivește”:

- Mă tem că orice aș face, dinții nu se vor potrivi în gura dumneavoastră.

- Cine a spus ceva de gură? A întrebat, iritată, femeia. Eu am spus că dantura mea nu încap<sup>7</sup> în pahar.

După care, Maestrul a conchis:

- Poate convingerile voastre se potrivesc cu mintea pe care o aveți, dar se potrivesc ele și cu realitatea?

Pag. 324

---

<sup>7</sup> Joc de cuvinte: to fit in = a se potrivi; a încăpea.

În tinerețe, Maestrul a plecat de acasă pentru a căuta înțelepciunea. Cuvintele sale de rămas bun au fost: „În ziua când o voi găsi, vă voi anunța”.

Mulți ani mai târziu, și-a dat seama că nu mai contează dacă îi anunță sau nu. Atunci și-a dat el seama că o găsisese cu adevărat, fără să realizeze.

Pag. 325

Vorbind odată de liderii religioși care încercau să-i impresioneze pe cei din jur prin comportamentul lor și prin felul în care se îmbrăcau, Maestrul le-a povestit discipolilor următoarea parabolă:

În timp ce mergea împleticit spre casă, un bețiv s-a gândit la un fel ingenios de a-i ascunde soției sale starea în care se afla: și-a propus să se așeze la birou și să citească o carte. Cine a mai auzit de un om beat care să citească o carte?

Când soția l-a întrebat ce face în bibliotecă, el i-a răspuns:

- Citesc, draga mea.
- Ești beat, i-a răspuns ea. Închide valiza și hai la masă.

Pag. 326

Când Maestrul a făcut o remarcă în legătură cu iraționalitatea convingerilor unui vizitator, acesta i-a răspuns cu emfază:

- Cred tocmai pentru că este irațional.
- Nu crezi că ar fi fost mai corect să spui: cred pentru că eu sunt irațional? i-a ripostat Maestrul.

Pag. 327

- Cum poate fi atinsă fericirea?
- Învățând să te mulțumești cu ceea ce ai.
- Asta înseamnă să nu-ți mai dorești niciodată nimic?
- Nu, a răspuns Maestrul, poți să-ți dorești orice, cu condiția să ai atitudinea celui părinte anxios pe care l-am întâlnit odată la maternitate. Când sora i-a spus: „Știu că așteptați un băiat, dar vi s-a născut o fetiță”, bărbatul a răspuns: „O, nici nu contează, căci speram că dacă nu va fi băiat, să fie măcar o fetiță”.

Pag. 328

Maestrul și-a auzit odată unul din discipoli spunându-i unui vizitator:

- M-am simțit onorat, căci Maestrul m-a acceptat pe mine, după ce a respins alți 500.

Maestrul l-a tras deoparte și i-a spus:

- Să lămurim un lucru: te-am acceptat pe tine în detrimentul celorlalți numai pentru că situația ta este mult mai disperată decât a lor.

Pag. 329

Iată ce a avut de comentat Maestrul în chestiunea educației morale a copiilor:

Când eram adolescent, tata m-a avertizat să nu mă duc în anumite locuri rău famate din oraș. el mi-a spus:

- Nici să nu-ți treacă prin cap să intri într-un club de noapte, fiule!
- De ce?
- Pentru că o să vezi acolo lucruri pe care nu ar trebui să le vezi.

Evident, aceste cuvinte mi-au trezit curiozitatea. Cu prima ocazie, m-am dus drept într-un club de noapte.

Discipolii l-au întrebat:

- Și ai văzut ceva ce nu trebuia să vezi?
- Cu siguranță. L-am văzut pe tata.

Pag. 330

- Maestrul pe care l-am avut înainte mi-a spus să accept nașterea și moartea.
- Atunci de ce ai mai venit la mine? s-a interesat Maestrul.
- Ca să învăț să accept ceea ce se află între cele două extreme.

Pag. 331

O femeie-discipol era convinsă că este egoistă, lumească, nespirituală. După numai o săptămână de stat la mănăstire, Maestrul a declarat însă că spiritualitatea ei este cât se poate de sănătoasă.

- Dar nu pot face ceva ca să fiu la fel de spirituală ca și ceilalți discipoli?

La care, Maestrul i-a răspuns printr-o parabolă:

Un om și-a cumpărat o mașină și după ce a condus-o timp de șase luni, a ajuns la concluzia că performanțele ei legate de viteză nu se ridică la înălțimea faimei sale. El a dus mașina la un mecanic, care i-a făcut revizia și a declarat-o în perfectă stare de funcționare.

- Bine, dar nu pot face nimic pentru a-i îmbunătăți viteza? a întrebat omul.
- Ba da, i-a răspuns mecanicul. Puteți face ce fac toți șoferii.
- Ce?
- Să mințiți.

Pag. 332

Întrebat ce a făcut pentru discipolii săi, Maestrul a răspuns:

- Am făcut ce face sculptorul pentru a sculpta un tigru: ia un bloc de marmură și îndepărtează tot surplusul din jurul tigrului interior.

Când discipolii l-au întrebat mai târziu ce a vrut să spună, el a răspuns:

- Sarcina mea este să îndepărtez tot ce nu este autentic în voi: gândirea voastră, sentimentele, atitudinea, impulsurile care provin din cultura și din trecutul vostru.

Pag. 333

Una din rezervele pe care și le exprima frecvent Maestrul în legătură cu liderii religioși era legată de faptul că aceștia cultivau în credincioșii lor credulitatea oarbă, mergând atât de departe încât chiar și atunci când îndrăzneau să pună întrebări, acestea erau legate de limitele înguste ale convingerilor lor.

El a povestit cazul unui predicator care credea cu sinceritate că ascultătorii săi trebuie să-și pună întrebări în ceea ce privește spusele sale. Ca să-i convingă să facă acest lucru, el le-a relatat povestea unui martir decapitat care a mers cu capul în mâini până când a ajuns la un râu. Întrucât avea nevoie de ambele mâini pentru a înota, el și-a prins capul cu dinții și a înotat fără probleme până pe malul celălalt.

S-a lăsat un moment de tăcere, apoi, spre încântarea predicatorului, cineva din sală a ridicat mâna:

- Nu avea cum să facă așa ceva!
- De ce nu? a întrebat predicatorul, plin de speranță.
- Păi, dacă își ținea capul în gură, nu mai avea cum să respire.

Pag. 334

- Fericirea este ca un fluture, a spus Maestrul. Dacă o urmărești, îți va scăpa. Dacă stai liniștit, se va așeza pe umărul tău.
- Altfel spus, ce trebuie să fac ca să fiu fericit?
- Nu mai urmări acest lucru.
- Atunci, nu pot să fac nimic?
- Poți să faci un lucru, dacă ai curaj: să încerci să stai liniștit!

Pag. 335

La fel ca Iisus, cu multe secole înaintea lui, Maestrul și-a avertizat discipolii împotriva exceselor religiei, care conduceau treptat la impunerea respectării orbești a legilor. Iată cum a exemplificat el acest lucru:

Un ofițer a întrebat câțiva recruți de ce cred că pentru patul puștii este folosit lemnul de nuc.

- Pentru că este mai rezistent, și-a dat cu părerea unul.
- Greșit!
- Pentru că este mai elastic, a spus altul.
- La fel de greșit!
- Poate că strălucește mai puternic decât alte tipuri de lemn, a încercat un al treilea.
- Nu fii prost. Lemnul de nuc este folosit pentru că așa spune Regulamentul.

Pag. 336

- Crezi în existența lui Dumnezeu? l-a întrebat pe Maestru un fanatic.

- Îți voi răspunde la întrebare numai dacă îmi vei răspunde și tu la întrebarea mea: este scaunul tău la stânga?
- La stânga cui?
- Existența cui? A răspuns Maestrul.

Pag. 337

Pentru a le demonstra discipolilor absurditatea autorității religioase venite din orice altă sursă decât meritul și competența personală, Maestrul le-a povestit cazul unui lucrător care s-a dus la o agenție matrimonială.

- Acesta este un magazin al sindicatului?
- Da, sigur.

Muncitorul a luat poza unei tinere superbe de 25 de ani și a spus:

- O aleg pe ea.
- Nu se poate. Trebuie să o luați pe aceasta, i-a răspuns funcționarul, arătându-i poza unei bătrâne de 50 de ani.
- De ce?
- Pentru că ea are distincție.

Pag. 338

- Cât durează prezentul? Un minut, o secundă?
  - Mult mai mult și mult mai puțin, în același timp, a răspuns Maestrul. Mai puțin, pentru că atunci când te concentrezi asupra lui, el dispare.
- Mai mult, pentru că dacă intri în el, dai peste Eternitate.

Pag. 339

Maestrul a spus:

- Când erați în pântecul mamei, erați tăcuți. Apoi v-ați născut și ați început să vorbiți, să vorbiți, să vorbiți, până când veți ajunge în mormânt. Abia atunci veți tăcea din nou.

Captați tăcerea pe care ați trăit-o în pântecul matern și pe care o vei trăi în mormânt, care există și acum, ascunsă dincolo de acest zgomot continuu numit viață. Această tăcere este esența voastră.

Pag. 340

- Ce vi se pare atât de original la acest om? a întrebat vizitatorul. În fond, nu face decât să relateze povești, proverbe și zicători preluate de la alți maștri.

O femeie-discipol a zâmbit. Ea a început să povestească:

Am avut cândva o bucătăreasă care făcea o tocătură de carne - ceva nemaipomenit! I-am spus odată:

- Cum Dumnezeu o faci, draga mea? Trebuie neapărat să-mi dai rețeta!

Fața femeii a început să strălucească de mândrie:

- Vă spun, cucoană, cum să nu... Carnea n-ar fi nimic, piperul nici atât, verdețurile – un fleac... Dar când mă arunc *pe mine* în tocătură și încep să o frământ... Ăsta-i tot secretul!

### **Copertă interioară față**

#### **Alte cărți de părintele Anthony de Mello**

#### ***Sadhana*: o cale către Dumnezeu**

Este descrisă de *Societatea Teologică Catolică din America* drept „poate cea mai bună carte disponibilă la ora actuală în limba engleză care îi învață pe creștini cum să se roage, cum să mediteze și cum să contemple”.

#### **Cântecul păsării**

Această carte a fost scrisă pentru oameni cu convingeri diferite, religioase sau ateiste. Ea cuprinde o sumedenie de povestiri, de toate felurile: budiste, creștine, zen, hasidice, rusești, chinezești, hinduse, sufite, de altădată sau moderne.

#### **Izvoare: o carte de exerciții spirituale**

Traduce în practică învățăturile *Sadhana*-ei și conține mai mult de 80 de exerciții folosite de la bun început de autor și de discipolii săi ca instrumente de meditație la Institutul pe care îl conduce.

#### **Înțelepciune la minut**

Orice anecdotă veți alege dintre cele care urmează, citirea ei nu va dura mai mult de un minut. Limbajul Maestrului vi se va părea de multe ori ironic, exasperant, chiar absurd, câteodată. Aceasta, vai!, nu este o carte ușoară. Ea nu a fost scrisă pentru a instrui, ci pentru a Trezi.

#### **Rugăciunea broaștei**

Povestirile din această carte provin dintr-o mare varietate de țări, de culturi și de religii. Ele aparțin moștenirii spirituale și umorului popular; pe scurt, rasei umane.

Vol.1: RUGĂCIUNEA – LUCIDITATEA – RELIGIA – SFINȚII – SINELE – IUBIREA – ADEVĂRUL

### **Coperta interioară spate**

Vol. 2: EDUCAȚIA – AUTORITATEA – SPIRITUALITATEA – NATURA UMANĂ – RELAȚIILE – SERVICIUL – ILUMINAREA

#### **Contactul cu Dumnezeu**

#### **Conferințe în izolare**

„Aceasta este o altă carte postumă a lui Anthony de Mello. Ea reprezintă o transcriere a conferințelor sale ținute în izolare, pe care le-a redactat cu atenție, dar pe care nu le-a publicat niciodată. Nu știm de ce nu le-a publicat și ce ar gândi el dacă ar ști că noi am făcut acest lucru. Textul este reprodus exact așa cum l-a lăsat autorul, cu foarte puține corecturi. Subiectul conferințelor poate fi redus la cele Trei Principii Fundamentale: rugăciunea, penitența și iubirea lui Christos”.

#### **Fr. Parmananda Divarkar**

*În Introducere*

## **Chemarea iubirii**

Meditațiile din acest volum nu reprezintă doctrine noi, ci amintirile unui mistic ce a avut curajul de a privi în față realitatea; de aceea, el s-a umplut de compasiune și de iubire pentru toate ființele vii și pentru toate lucrurile, desfătându-se cu „totul și nimic”. Într-un fel, cartea este autobiografică, căci redă calea dificilă pe care a urmat-o Tony în ultimii ani ai vieții pentru a renunța la toate sistemele de convingeri, la toate ideologiile, formulele și atașamentele, pentru a descoperi viața adevărată, iubirea, libertatea, solitudinea.

## **Copertă spate**

Maestrul din aceste povestioare nu se referă la o persoană anume. El poate fi în egală măsură un *guru* hindus, un *roshi* zen, un înțelept taoist, un rabin evreu, un călugăr creștin sau un mistic sufit. El poate fi deopotrivă Lao Tse, Socrate, Buddha, Iisus, Zarathustra sau Mohamed. Învățăturile sale sunt la fel de valabile în secolul XX cum erau în secolul VII î.Ch. Ele nu aparțin mai mult Occidentului decât Orientului, sau invers. Contează oare cu adevărat toate aceste antecedente istorice? La urma urmei, istoria nu reprezintă altceva decât o înregistrare a aparențelor, în nici un caz Realitatea. Ea este o înșiruire a doctrinelor, nicidecum Tăcerea.

Orice anecdotă veți alege dintre cele care urmează, citirea ei nu va dura mai mult de un minut. Limbajul Maestrului vi se va părea de multe ori ironic, exasperant, chiar absurd, câteodată. Aceasta, vai!, nu este o carte ușoară. Ea nu a fost scrisă pentru a instrui, ci pentru a Trezi. În paginile ei (dar nu în cuvintele tipărite, nici măcar în povestioarele ca atare, ci în spiritul ei, în atmosfera pe care o creează) este ascunsă o Înțelepciune care nu poate fi tradusă în cuvinte omenești. Pe măsură ce veți citi paginile tipărite și vă veți lupta cu limbajul criptic al Maestrului, este posibil să experimentați fără să vă dați seama Învățătura Secretă care se ascunde în spatele acelui limbaj, fiind astfel Treziți, transformați. Acesta este înțelesul Înțelepciunii: acela de a fi transformat fără nici cel mai mic efort din partea dumneavoastră; de a fi transformat – credeți sau nu – prin simpla trezire la realitatea de dincolo de cuvinte, care nu poate fi nici măcar atinsă de cuvinte.

Dacă veți trăi fericirea de a fi astfel Trezit, veți înțelege pe loc de ce adevăratul limbaj al Realității este cel care nu poate fi rostit, la fel cum adevărata acțiune este cea care nu este făcută, iar adevărata transformare este cea care nu presupune eforturi.

Atenție:

Citiți aceste povestiri în doze mici – câte una sau două o dată. O supradoză le va diminua puterea.

*(din Introducerea autorului)*